

פסק דין

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1269621/8

בבית הדין הרבני האזורי רחובות

לפני כבוד הדיינים:

הרב יהודה שחור – אב"ד, הרב יאיר לרנר, הרב ירון נבון

התובעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד מאיר אזוט)
נגד
הנתבע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד מאיה אלפנדרי)

הנדון: חיוב כתובה כשעיקר הסכסוך נבע ממגורי בן הבעל עם הצדדים

פסק דין

פסק דין זה עוסק בעניין חיוב הכתובה (ובעניין מזונות אשה לתקופה של מספר חודשים). הצדדים נחלקו גם בענייני הרכוש וההכרעה בהם תינתן בנפרד.

רקע עובדתי

הצדדים נישאו זה לזה בשנת 2016, אלו הם נישואים שניים. לאיש ילד קטין מנישואיו הראשונים, לאישה אין ילדים מנישואיה הקודמים. טרם הנישואין הצדדים חתמו על הסכם ממון.

האיש הוא זה שפתח בהליכים בבית הדין הרבני. וביום 06.05.2022 התגרשו הצדדים.

בפני ביה"ד, העלו הצדדים טענות קשות הדדיות לגבי מהלך חייהם המשותפים והתנהלותם, וכדלהלן:

דיון מתאריך 01.06.2022:

האיש: יש לי ילד בגיל 8 וחצי (בזמן תאריך הדיון) ...איימה כל הזמן שיהיה לו רע כדי שלא יבוא הביתה... השפילה אותו... היא אמרה (לאיש) אתה לא גבר, גזלן, רמאי, שקרן, מכוער, טיפש... חיי אישות היו בסדר, אחד מהבעיות שהיו איתי שאני נוחר... הייתה קמה באמצע הלילה וצורחת וכועסת עלי... היו פעמים בודדות שהיא לא רצתה ללכת למקווה...לפני שעזבתי את הבית היא אמרה "אני יגרום לך להתקפת לב, ולהתאבד"... הלכנו ליועצים ולא עזר...

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

האשה: כל חודש הלכתי למקווה... הוא היה שוכב איתי פעם בחודשיים... נכון שאמרתי לו שהוא לא גבר, אמרתי לו "לך לסקסולוג"... בהתחלה ראיתי בשנה הראשונה שהייתי סוג ב', הילד היה קודם לכל... בהתחלה התביישתי... ואז דיברתי עם הבעל יש לך בעיה, אתה כזה קר, אין לך יחס... אתה לא מספיק גבר, אתה לא מספק אותי.

(בנושא יחסי אישות)

האשה: היה פעם בחודשיים, וכשהיינו רבים יכול להיות 4-5 חודשיים.

לשאלת ביה"ד אם הלכה למקווה או היה עונש שלא הלכת?

האשה: בחיים לא... אני יודעת שזה מצווה... היינו כל הזמן ישנים בחדר, אבל הוא היה נוחר המון, ולא רצה גם לטפל בזה... אחר כך הלך לספה לישון... פעמים בודדות... בגלל הנחירות... אמר לך למקווה ונעשה את זה ביום אחר...

לשאלת ביה"ד - אמרת לו "אני יפה ואתה מכוער"?

האשה: לא הוא היה אומר "את השמנת מהלידה"...

ביה"ד: את מוכנה להתגרש?

האשה... אם הוא רוצה להתגרש, אני לא יחזיק בכוח...

הבעל... במצב היום... התשובה היא כן...

האשה: אני רוצה את הכתובה, מזונות אשה.

ב"כ האיש: אני מסכים, אין מקום להשאיר את הבעל עגון.

ב"כ האשה: ...הליכי ביה"ד הרבני נפתחו על ידי האיש... לקח שקיות זבל, שם את כל בגדיה של האשה בלובי... החליף צילינדר בבית... הותיר אותה חסרת כל, לא דירה, בגדים זרוקים... ויתרה מכך כמובן שמגיעה לה כתובתה... היא הייתה הולכת כל חודש למקווה.

ב"כ האשה: האשה מסכימה למתן וסידור גט.

דיון מתאריך 21.06.2023 בנושא הכתובה:

האשה: היינו נשואים 6 שנים, 3 שנים שתקתי טיפולתי בילד (של האיש מנישואין קודמים), הוא היה חולה טיפולתי בו... אז הוא עושה מניפולציות לאבא... אמר עשתה לי ככה ועשתה לי ככה... (הילד אומר על האשה).

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"כ הבעל: אני רוצה להראות לך תמליל שיחה... ואת אומרת לבעל ולילד, תעופו מהבית שניכם, תעופו, יהיה פה מלחמה כל היום... או אני יהרוג אותך... האם זה נכון שבסיומה של השיחה ניגשת לבעל וניסית לחנוק אותו, והוא הזמין לך משטרה ?

האשה: ...לא חנקתי אותו... היה מאד קשה, הקורונה... עברתי הפלה, נפל לי בשירותים, ואז קצת צעקתי, הוא סגר אותי במרפסת, הוא לקח כרית וניסה לחנוק אותי, נתתי לו בעיטה... והתקשרתי למשטרה... אני פחדתי להתגרש...

ב"כ הבעל: ...אני יכולה להשמיע לך את ההקלטה... (דברי האשה) הבן שלי רוצה שוקולד... תחנך אותו שיסתום, אסור לי להישאר איתו... שהבן שלו בא זה קטסטרופה בבית, יש בלאגן גדול...

האשה: ...אמרתי עד שאני והוא לא עושים את השלום בית, לא רוצה שהילד מגיע...

ב"כ הבעל: ...האם זה נכון שאמרת שלילד שלו יש טומאה שהוא נולד בבית העלמין...?

האשה: ...אמרתי לאמא שלו "זה לא בריא שילד כזה הולך לבית העלמין, זה מביא טומאה לנפש" הילד לא מכבד אותי כי האבא היה אומר לו אל תקשיב לה, "היא משוגעת זה לא הבית שלה, אנחנו נעיף אותה"

האשה: ...הוא גם לא היה שוכב איתי בגלל הילד... קיבלתי את הילד, עובדה שרק אחרי 4 שנים אמרתי שאני לא רוצה את הילד... הרגשתי שהוא התחתן איתי בשביל משמורת של הילד... אף פעם לא אהב אותי...

ב"כ האיש: באותה שיחה... את אומרת לו, אני אומרת לך מרוב שיהיה לך קשה אז יהיה לך התקפת לב תמות על המקום או תתאבד...

האשה: ...אני לא אמרתי...

ב"כ הבעל: ...את שלחת הודעה לאמא של הבעל... אל תבואו לבית שלי... אם את עושה בלאגן, אני לא רוצה שתיכנסו לבית שלנו...

ב"כ הבעל: האם לא הלכת למקווה?

האשה: אני כל חודש... והרבה פעמים אמר לי "אני לא רוצה לגעת בך בכלל"...

ב"כ הבעל: ...את אומרת לבעל... תראה איזה אישה יפה... אתה בן 40... מכוער, מה לעשות... אתה טיפש, עצלן, מלוכלך...

האשה: חצי מהמילים נכונות, וחצי לא...

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

דיון מתאריך 24.01.2024:

האשה: ...שהוא סגר אותי במרפסת... לקח כרית ניסה לחנוק אותי... ואז נתתי לו בעיטה...

ביה"ד: אם היה תלונה במשטרה, למה ביטלת אותה?

האשה: כי פחדתי להתגרש...

ב"כ הבעל: ...את אומרת לו: "תעופו מהבית אני יהרוג אותך"...

ביה"ד: ...מה הוא אמר לך לפני כן?

האשה: "זה לא בית שלך, זה בית של בני, את חולת נפש, את משוגעת, תקחי כדורים"...

ב"כ הבעל: יומיים אחרי אותו אירוע ... את שולחת לבעל הודעה... מי שהורס את הילדים זה אתה, והילד לא יכנס לפה לבית יותר, אנחנו מתגרשים...

האשה: ...אמרתי, קודם נעשה שלום... ואז שיחזור לבית... אהבתי מאד את הילד שלו... לא רציתי שיחשף למלחמות בינינו... הוא היה מקליט אותי בשקט...

דיון מתאריך 20.05.2024 :

ב"כ הבעל: כשהוא הגיע לראות את הילדים ב....

האשה: התקשרתי למשטרה מלא פעמים... מהפחד... כל פעם שדפק באלימות על הדלת... שלחתי לאמא של הבעל... אני לא רוצה שתבואו לפה... היא ענתה לי זה הבית של הבן שלי...

ב"כ הבעל: ...זה נכון שקראת לה "חתולת רחוב" ... כל פעם שאתם פה אני מקיאה...

האשה: כן... כתבתי "אנשים לא נורמליים, ללא רחמים, תתביישו"...

ב"כ הבעל: מה ציפית שהבעל יעשה שאת מסלקת את הוריו מהבית...

האשה: לא סילקתי... הוא יודע שלפני מחזור אני שלשה ימים לא מתקרבים אלי... עשיתי פרצוף...

ב"כ הבעל: אם אני יגיד לך... שהילד סובל מפוסט טראומה...

האשה: ...היה גירושין קשים לבעל כבר...

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"כ האשה: ...שלחת לאשה הודעה על עניין הפירוד, ושם אתה אומר את לא תיכנסי, ואת לא חוזרת לבית הזה, זה בית שלי, את לא מתקרבת אלי, אני ישים את הדברים (שלה) בלובי...

הבעל: היא בישלה. כן לימדת אותה...

כביסות: גם וגם... כמו שהיא ניקתה, גם אני ניקיתי ועשיתי...

ב"כ האשה: ...אם אמרת לה אל תחזרי הבייתה, והחלפת צילינדר...

הבעל: החלפתי כי אני הייתי כבר בסכנה שהיא תהרוס לי את החיים...

הבעל: היו זמנים שהיא גירשה אותי מחדר שינה, וישנתי במקום אחר בבית... מעט פעמים, בגלל הנחירות שלי. היא אמרה לי שאני מסריח ועלוב... הרוב היא הלכה למקווה... לא תמיד קיימנו יחסים... כשבן אדם מקבל השפלות, אני לא בהמה, אני בן אדם...

ביה"ד: כמה פעמים סגרת אותה במרפסת?

הבעל: פעם, פעמיים, כשהיא הייתה בהתקפות, צרחות...

ב"כ הבעל: אמרת שהרגשת שהיית בסכנה?

הבעל: כן, האשה איימה על החיים שלי... אני יגרום לך להתקפת לב, אני יגרום לך להתאבד... גם הרגשתי **שהבן שלי בסכנה...** היא אמרה לי **שהיא תעשה הכול שהוא לא יכנס לבית, היא גרמה לי לחרדות...**

הנושאים לדיון

א. חיוב כתובה לאישה כאשר הגירושין ופירוק הבית נגרמו בעיקר בגין שהות בן הבעל מנישואין קודמים בבית המשותף של הצדדים

ב. חיוב כתובה כאשר הרס הנישואין וסידור הגט נגרמו גם בגין נחירות האיש, כאשר הצדדים מסכימים שאכן כך היה

ג. דין סכום מופרז שנרשם בכתובה

ד. מסקנה - פסק דין

דיון והכרעה

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

א. חיוב כתובה לאישה כאשר הגירושין ופירוק הבית נגרמו בעיקר בגין שעות בן הבעל מנישואין קודמים בבית המשותף של הצדדים

מעיון בפרוטוקולים מדיוני בית הדין, ובסיכומי הצדדים, עולה כי עוצמת המריבות, הקטטות, הקללות, ומאוחר יותר גל האלימות הפיזית, נבעו מאווירת מתח ולחץ תמידי ששררה בבית המגורים המשותף. מתח זה נגרם, בעיקרו, מעצם נוכחותו של הבן הקטין, בנו של האיש מנישואיו הראשונים, בביתם המשותף של הצדדים.

מובן כי הבן הקטין אינו אשם במצב הקשה שנוצר בבית בין אביו לאמו החורגת, אפילו לא בשגגה. עם זאת, ידוע ומוכר כי ילדים הגדלים בבית משותף עם הורה חורג (אב חורג או אם חורגת) עלולים לגרום למתח, ללחץ ולמריבות קשות, עד כי לעיתים קרובות קשה לילדים ולצדדים להתגורר תחת קורת גג אחת.

כך אירע גם במקרה הנדון בפני בית הדין. עצם מגורי הבן הקטין עם אביו ועם אמו החורגת בבית המשותף גרם לכך שכל הערה, דיבור או בקשה של האישה (אפילו בשגגה ומבלי משים), הובילו את האיש לעמוד על זכויותיו של בנו ועל אי פגיעה בו. מכאן התפתחו במקרים רבים מריבות, קטטות ועלבונות, שאף הסלימו לאלימות פיזית. טענות אלו כללו את התעקשותו של האיש על זכותו של הבן לגור בבית, מול דרישתה של האישה כי הבן יעזוב את הבית המשותף עד לשובו של השקט.

יודגש, אף שהיו אלה נישואיהם השניים של האיש והאישה – כשהאישה ללא ילדים מנישואיה הראשונים והאיש עם ילד מנישואיו הקודמים – עובדה זו הייתה ידועה לצדדים טרם הנישואין. אולם, ככל הנראה, הצדדים לא שיערו כי עצם שהות הבן בבית המשותף עלולה לגרום להרס הנישואין.

הנה בפתח דברנו עלינו לברר היטב: מי גרם למצב הקשה שהיה בבית, שהגיע לקללות ואלימות עד כדי הזמנת משטרה, והוא זה שגרם בסופו של דבר לפירוק הבית ולסידור הגט.

מובא בשם רבנו פלטוי גאון (הובא בהגהות אשרי כתובות פרק י"ג סימן ה' הג"ה ג')::

"וכן מצאתי בתשובת רב פלטוי גאון, וזה לשונו: והיכא דאירגילו קטטה, אם היא מרגלת, כמורדת הוי ואין לה כלום, ואם הוא מרגיל, יש לה כל כתובה"

וכן מצינו בדברי הטור (סימן קי"ח) שכתב:

"מי שהיא תובעת לבעלה לגרשה ויצאו הגירושין ממנה, אין לה מן הדין לגבות זולתו מה שהיא טוענת... ולא נחוש למה שימצא כתוב ממנה בכתובה, כי כתב לה אדעתא למיקם קמיה, אדעתא למיפק ולמיטב לא כתב לה, ואם

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

תבע הוא גירושין... או לאחר שיפרע לה את כל סכום כתובתה עיקר ונדוניא ותוספת"

בסיכום דברי הטור: תשלום הכתובה לאישה נקבע לפי מי מהצדדים שגרם לפירוק והרס הנישואין. לפיכך, במקרה המונח לפנינו, נראה לבית הדין כי לא האיש ולא האישה אשמים בפירוק הנישואין וביצירת המצב הקשה ששרר בבית לאורך השנים, מצב שכלל אלימות, התערבות משטרה, עלבונות וקטטות.

המתח והלחץ בבית נגרמו על ידי הבן, בנו של האיש מנישואיו הראשונים. כמובן, הדבר לא נגרם באשמתו של הבן, שכן הוא עצמו היה במצב קשה בבית המשותף, בין הפטיש לסדן. מכאן התחילו המריבות והקטטות בין אביו של הבן לבין האישה. נוצר מצב שבו כל מילה או הערה של האישה, בצדק או שלא בצדק, גרמה לאביו של הבן לכעוס או להיפגע, ובהמשך לצעוק עד כדי אלימות בין הצדדים. אירועים אלו גרמו למתח ולחץ בלתי נסבל בבית הצדדים, וכן לוויכוחים סביב שאלת בעלות הבית – האם הוא שייך לבן או לאישה. וכך, האירועים בבית המשותף הידרדרו עד שנאלצו הצדדים להפריד את המגורים.

לסיכום, אין האיש והאישה גרמו להרס ופירוק הנישואין, אלא נוכחות הבן בבית המגורים היא שגרמה בסופו של דבר לאלימות ולפרידה.

והנה כתב הגאון הרב דוד לבנון חבר בית הדין הרבני באשקלון (בספר שורת הדין כרך י"א עמוד רי"ד) שאם האישה תובעת גירושין וגירשה מדעתו יש לה כתובה ותוספת כתובה:

"שכל שגירש מרצונו גם אם האשה תבעה גירושין, הואיל וזה היה הבחירה שלו ומדעתו, נחשב לגירושין מרצונו, ועל זה לא אומרים שעל דעת כן לא נתן לה, כיון שהגט נותן ברצונו נחשב כאילו גירש מדעתו לכל המשתמע מכך [...] נוסף לכל הראיות הנ"ל יש סברא חזקה לומר שהטעם לתקנת כתובה שלא תהא קלה בעיניו להוציאה, שרירה וקיימת גם כאשר האשה תובעת גירושין כדי למנוע מבעלה אפשרות לגרום לה שתתבע גירושין על ידי שיצער אותה, וזאת אם ידע שגם אז יהיה חייב בכתובה..."

וכן כתב הרב הגאון אוריאל לביא - אב"ד ירושלים בספר עטרת דבורה (חלק א' סימן ל"ו):

"...האם תפסיד את תשלום הכתובה ותוספת כתובה עקב רצונה בגירושין, האם יש מקום לטענה שאין לחייבו בכתובה ותוספת כתובה מפני שכעת כבר שניהם אינם חפצים זה לזה..."

מן הכלל אל הפרט במקרה המונח לפני בית הדין: כל אחד מהצדדים רוצה וחפץ להיפרד מהצד השני, ומעוניין לפרק את הנישואין. הדבר נגרם בעיקר בגין שהייתו של הבן בבית המשותף, ומצב אומלל ומסובך זה הוא שגרם להרס הבית.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

יובהר, האישה ידעה לפני הנישואין שהיא מתחנת עם בעל שיש לו בן מנישואין קודמים. ואכן, בשנים הראשונות של הנישואין נראה שהאישה טיפלה בבן כראוי (לדברי האישה, והאיש לא מכחיש). אבל האישה לא שיערה ששהות הבן בבית המשותף תסדוק את חיי המשפחה ותגרום למריבות וקטטות עד כדי אלימות בין הצדדים. ולכן נראה שהאישה זכאית לכתובתה ולתוספת כתובה.

ב. חיוב כתובה כאשר הרס הנישואין וסידור הגט נגרמו גם בגין נחירות האיש, כאשר הצדדים מסכימים שאכן כך היה

הנה במקרה המונח לפני בית הדין, האישה טענה בדיוני בית הדין כי הסיבה העיקרית הנוספת (מלבד שהות הבן בבית הצדדים) היא נחירותיו של האיש בזמן השינה. וכך סיפרה האישה באחד הדיונים:

"הוא היה נוחר המון ולא רצה לטפל בזה... ואמרתי לו בגלל שיש ילדים קטנים ואני קמה, שיכבד אותי וילך לחדר אחר, הוא לא רצה, ואחר כך הלך לספה לישון... היו דברים שבגלל הנחירות...".

וכן האיש טען בפני בית הדין:

"...היו זמנים שהיא גירשה אותי מחדר שינה, וישנתי במקום אחר בבית... לא מעט פעמים, בגלל הנחירות שלי...".

ובדיון נוסף טען האיש:

"ביה"ד: ישנתם באותו חדר שינה?"

הבעל: אחד מהבעיות שהיה איתי שאני נוחר, היו זמנים שהיא הייתה קמה באמצע הלילה וצורחת וכועסת עלי, אני לא יכולה, נותנת מכות לקיר, זה מטריף אותי ומבקשת ממני לישון בחדר של הילד... אני מעיד שהיו תקופות של צרחות וקללות..."

נראה שחוץ מנושא שהיית הילד בבית המשותף, גם הנושא של נחירות האיש בזמן השינה תרם רבות לבעיות, למתח ולקושי עבור הצדדים. הדבר השפיע הן על קיום יחסי אישות, שכן האיש התבקש לטפל בנחירותיו ולא עשה זאת, והתבקש אף לעזוב את חדר השינה על ידי האישה. כמובן, אירוע זה גרם לבעיות בקיום יחסי אישות, לקללות, לקטטות ולעלבונות בין הצדדים.

והנה מצינו בפד"ר (חלק א' עמוד 217 בהרכב הדיינים הגר"א גולדשמידט, הגר"ש קרליץ, והגר"י בבליקי זצ"ל) שכתבו כך בנושא חיוב הבעל בתוספת כתובה:

"ברור הדבר, כי גם לדעת הרא"ש יש הבדל, שהאשה דורשת גט בגלל זה שהבעל אינו זן אותה, בין אינו זן אותה מפני שאין לו

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

היכולת להשתכר ולזון אותה ובין אינו זן אותה מפני שאינו רוצה להשתכר ולזון, כי רק במקום שאין לו היכולת לזון... וכמו במקום שאין לו היכולת לחיות חיי אישות, דעת הרא"ש שהוא פטור לשלם התוספת, כי אף שסיבת הגירושין היא בבעל, והוא הגורם לגירושין, אבל הרי הסיבה זו, היא שלא באשמתו, ואנוס הוא בדבר, ולכן הגירושין הם לא מחמתו אלא מחמת הנסיבות, ויש לזקפם על חשבון האשה... וזה הנקרא כופין מחמתה, והבעל פטור לשלם את התוספת כי על דעת כן לא התחייב, אבל אם הבעל אינו זן את אשתו מפני שאינו רוצה להשתכר ולזון, ובגלל זה היא דורשת גט, הרי דרישת הגט באה בגלל מרידתו של הבעל, והגירושין הם באשמתו שהרי לא מאנוס אינו זן אותה אלא מרצון, כי בזדון מרד באשתו, ולו היה רוצה הרי יש לו היכולת להשתכר ולזון אותה ואף אם בסוף פסוק, הגירושין הם לפי דרישת האשה, דרישה זו אינה אלא תוצאה הגיונית מרצונו או אי רצונו של הבעל, ומחמתו באה הדרישה לגט, ולא יתכן לומר בכגון זה שהגט הוא מחמתה, ולכן חייב בתוספת, ואם לא נאמר כן, הרי לפנינו דרך לבעל מורד להתחמק מתשלום הכתובה, לא יזון אותה ויאלצנה על ידי זה לדרוש גט, ויהיה פטור לשלם הכתובה על ידי המרידה, בטענה על דעת שתדרשי גט לא התחייבתי, דבר זה אין הדעת סובלתו..."

וכך מבואר עוד יותר בפד"ר (חלק ח' עמוד 324) בהרכב הדיינים הגרי"ש אלישיב, הגר"ב זולטי, והגר"מ אליהו זצ"ל שכתבו:

"זאת, ועוד נראה שיש מקום לדון דאף כשהבעל הוא מאלה שכופין אותו להוציא, פטור מלשלם לה תוספת כתובה, זה דווקא כשחלה הבעל ונעשה מוכה שחין או כשאינו מסוגל להוליד והאשה באה מחמת טענה וכל כיוצא בזה, שאין בידי הבעל להיפטר מהגורם המביא לידי גירושין, בזה יכול לומר אדעתא למיפק לא יהיבנא לך, מה שאין כן בגורם כזה שבידי הבעל להסירו כגון שהבעל רועה זונות שבידו לעזוב דרכו, ולהתייצב על דרך טובה, והוא הדין שהבעל מורד מאשתו, כבנדון דידן, בכהאי גוונא יש לומר דדינו כמגרש מרצונו וחייב בתוספת כתובה..."

וכן כתב הגר"א גולדשמידט זצ"ל בספר עזר משפט סימן ד'.

מן הכלל אל הפרט

במקרה המונח על שולחן בית הדין, אנו עדים למצב ייחודי שבו האיש והאישה כאחד מסכימים וטוענים בדיונים שהאיש נוחר בעת השינה. לדברי שניהם, עניין זה הוציא את האישה מדעתה מחמת רוגז וכעס, והוא היווה גורם בלתי נפרד

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לכלל הסכסוכים והמריבות שהתפתחו בין הצדדים לאורך השנים. נחירות האיש גרמו, לעיתים, לעזיבתו את חדר השינה, להיעדר קיום יחסי אישות, ובהמשך אף להגברת הכעס והתסכול ההדדי, שהובילו לעלבונות ולקללות שהטיחו זה בזה.

בעיית נחירות האיש בשעת השינה ניתנת לפתרון. בהתייעצות פשוטה ורגילה עם רופא משפחה, יכלו הצדדים לנסות ולמצוא פתרונות במגוון דרכים יצירתיות. קיימות דרכים רבות לפתור את בעיית הנחירות (בין אם באמצעות מכשירים מסוימים, טיפולים רפואיים, שינוי תנוחות שינה או אף תזונה טבעונית מיוחדת). על כן, מכיוון שהאיש ראה ונוכח כי נחירותיו מרגיזות מאוד את האישה, עד כדי כך שפעם אחת אף התעוררה ודפקה על הקיר, היה עליו לפנות לטיפול במהירות ולטפל בבעיה שהוא עצמו מודה בקיומה.

כפי שעולה מדברי רבותינו הדיינים שהובאו לעיל, אם לבעל יש בעיה קשה, כגון שהוא "רועה זונות" או שאינו זן את אשתו, אך ביכולתו לתקן את הבעיה האמורה – לדוגמה, אם הוא יכול לזון את אשתו או לעזוב את דרכו הרעה כ"רועה זונות" – והוא אינו עושה זאת ואינו מתקן את דרכו, הרי הוא נחשב כמי שמגרש מרצונו ומדעתו, ולכן חייב לשלם את הכתובה ואת תוספת הכתובה.

ומן הכלל אל הפרט, לאחר שהצדדים מודים בקיומה של בעיית נחירות אצל האיש בעת שינה, ודבר זה גרם לעיתים לעזיבת האיש את חדר השינה, והיווה את הזרז והגורם למתח ולחץ בין הצדדים, ובהינתן שבעיה זו (נחירות האיש) ניתנת לפתרון על ידי האיש בדרכים מקובלות, והאיש לא טיפל בבעיה האמורה – על כן, האיש חייב בכתובה ובתוספת כתובה.

ג. דין סכום מופרז שנרשם בכתובה

במקרה המונח לפנינו, סכום הכסף שנרשם בכתובה הוא 260,000 ש"ח. קיימות דעות רבות בקרב רבותינו האחרונים בנוגע לדין סכום כסף מוגזם שנרשם בכתובה. בפד"ר (כרך ט"ו, עמוד 211) נדון מקרה שבו נרשם סכום כתובה בסך 240 מיליון ש"ח, ובו ההרכב, שכלל את הרב שאר ישוב כהן זצ"ל, הרב מרדכי א. אוריה זצ"ל והרב חיים שלמה שאנן זצ"ל, דן בדין אסמכתא. רוב ההרכב (הרב ש.י. כהן זצ"ל והרב מרדכי א. אוריה זצ"ל), כנגד דעתו של הרב ח.ש. שאנן זצ"ל, פסק כי ניתן לחייב את האיש בסכום של "גוזמא". בדומה לכך, בספר "שורת הדין" כרך ח', פסק באריכות הרב הדיין דוד לבנון שליט"א חבר בית הדין באשקלון, במקרה של סכום כתובה של מיליון ש"ח, כי האיש חייב לשלם את הסכום הנ"ל. מנגד, הרב הדיין שלמה דייכובסקי שליט"א כתב בספרו "לב שומע לשלמה" (סימן א', אות ג') שיש לחייב עד סכום של 120,000 ש"ח הרשום בכתובה. אולם,

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הרב הדיין ח.ש. שאנן זצ"ל, אב"ד נתניה כתב בספרו "עיונים במשפט" (חלק ג'), סימן נ"ה, סעיף ח', עמוד תנ"ח, וכן בחלק א', סימן כ"ד, עמוד רי"ד) כי הוא נוטה לחייב סכום מופרז וגדול הכתוב בכתובה.

לפיכך, נראה באופן עקרוני שעל פי רוב הדעות, הסכום של 260,000 ש"ח הרשום בכתובה, האיש חייב לשלם את הסכום הנ"ל.

ד. מסקנה - פסק דין

במקרה העומד לפנינו, נראה שאין צד אחד שגרם באופן בלעדי להרס הנישואין, כפי שנתבאר. למעשה, נראה כי הגורם המרכזי למשבר בחיי הנישואין הוא הבן, שהוא בנו של האיש מנישואיו הראשונים. ברור כי הבן הקטין גרם לכך שלא בכוונה, אלא עצם שהות הבן הקטין בבית המשותף יחד עם האם החורגת גרמה למריבות, לקטטות ואף לאלימות בין הצדדים. ידוע בנישואין שניים שאם יש בן או בת מנישואין ראשונים של אחד הצדדים בבית המשותף, הדבר גורם למתח רב, לריב ולמדון בין הצדדים וקשה מאוד לנהל בית משותף במצב כזה ברוגע ובשקט. אולם כפי האמור לעיל אין בכך כדי לפתור את האיש מחיוב כתובה.

הגורם השני להרס הבית הוא בעיית הנחירות של האיש בשעת שינה. דבר זה הפריע מאוד לאישה עד כדי כך שלעיתים האיש נאלץ לעזוב את חדר השינה המשותף, וכן הוביל למתח, מרידות, קללות ואף לאלימות. האיש היה יכול לפנות לטיפולים שמונעים נחירות בעת השינה, שכן הדבר גרם לאישה כעס ורוגז רב, והבעל אף מודה בכך. מכיוון שהבעל לא פנה לטיפול בבעיה שלו (במתכוון או שלא במתכוון), הרי הוא הגורם להרס הבית, ונחשב כמי שמגרשה מדעתו.

העולה מהאמור:

- א. יש לחייב את האיש בכתובה ותוספת כתובה בסך 260,000 ש"ח.
- ב. חיוב זה הינו חיוב עקרוני. בפס"ד לחלוקת רכוש שיינתן בנפרד, יבורר כמה תקבל האישה בפועל עבור הכתובה בהתחשב בכספים שהיא תקבל בחלוקת הרכוש ובכלל המכונה "אין כפל מבצעים".

הרב יאיר לרנר - דיין

לפנינו הכרעה במספר סוגיות עיקריות: חלוקת הרכוש בין הצדדים על שלל פרטיה, תביעת האישה לתשלום כתובה בסך 260,000 ש"ח, וכן תביעתה של האישה למזונות אישה לתקופה של כשמונה חודשים, עד למועד סידור הגט. ההכרעה בענייני הרכוש תינתן בנפרד.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

רקע עובדתי

הצדדים נישאו זה לזה בתאריך ..... מנישואין אלו נולדו לבני הזוג שני ילדים משותפים, שניהם קטינים, בת ילידת 2018, ובן יליד 2019.

לשני הצדדים היו אלו נישואין שניים. לאיש בן מנישואיו הקודמים שהיה בן שנתיים וחצי בעת הנישואין השניים, והאישה ללא ילדים מנישואיה הראשונים.

לאיש דירה ברחובות בבעלותו על שמו בלבד, אשר שנרכשה קודם לנישואי הצדדים, עוד בנישואיו הראשונים.

עובר לנישואין, בתאריך 27.11.2016, חתמו הצדדים על 'הסכם ממון' בפני נוטריון.

בתקופת הנישואין, הבעל עסק בהשקעות ובבורסה וכן בעסקים נוספים. האישה שימשה כעקרת בית וטיפלה בילדי הצדדים ובחלק מהזמן עבדה כשכירה.

בתאריך 17.09.2021 עזבה האישה את הבית. ובתאריך 16.06.2022 הצדדים התגרשו.

לבקשת האישה, ובהיעדר תגובת האיש, ניתנה החלטת ביה"ד ביום 16.11.2021 המורה כי על האיש לשלם לאישה מזונות אישה זמניים בסך 2,000 ש"ח לחודש, החל מתאריך בקשתה, קרי: 24.10.2021. אולם בהמשך, בתאריך 17.01.2021, ביה"ד הורה על 'עיכוב ביצוע' בחיוב מזונות אישה עד לשמיעת הצדדים ובירור טענותיהם.

עיקרי טענות הצדדים בעניין הכתובה ומזונות אישה:

תמצית טענות האישה

לטענת האישה, הבעל נהג כלפיה באלימות פיזית ומילולית, ובמספר מקרים אף נדרשה מעורבות משטרת ישראל. לדבריה, הבעל גירש את האישה מביתם, ארז את חפציה האישיים בשקיות זבל והחליף את מנעול הבית. בנוסף, האישה טוענת כי הבעל עזב את הארץ לחופשה ממושכת, והותיר אותה חסרת כל וללא יכולת להתפרנס.

האישה עותרת למלוא כתובתה ותוספת כתובתה בסך 260,000 ש"ח. לטענתה, הפירוד בין הצדדים הוא באשמת הבעל, היא מדגישה כי "אישה לחיים ניתנה ולא לצער ניתנה". האיש גירש אותה מביתם ולפיכך היא זכאית למלוא סכומי הכתובה.

האישה גם תובעת מזונות אישה ומציינת שבית הדין חייב זאת בעבר ועיכב את הגביה עד לבירורים נוספים.

תמצית טיעוני האיש

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

האיש טוען שהאישה התקשתה לקבל את בנו, וזה היה הרקע לבעיות בנישואין. לדבריו, האישה היא זאת שנהגה באלימות כלפיו, הגישה נגדו תלונות שווא למשטרה ורצתה להתגרש רק מסיבות כלכליות.

האיש טוען שהאישה הביאה לחורבן חיי הנישואין וכי 'הגירושין יצאו ממנה', ההחלטה על הגירושין והיוזמה לפירוד הגיעו מצד האישה. האישה הודיעה לו מספר פעמים על רצונה להתגרש, עזבה את הבית, וסירבה לחזור.

האיש מפרט שורה של התנהגויות שליליות מצד האישה, כגון התעללות בבנו, קללות ועלבונות כלפיו וכלפי אימו, איומים, אלימות, והגשת תלונות שווא. הוא טוען שהתנהגות זו יצרה אווירה בלתי נסבלת בבית והובילה לפירוד.

לטענתו, הוא עשה מאמצים רבים לשלום בית, אך האישה סירבה והציבה תנאים בלתי אפשריים, כמו הדרישה שינתק את הקשר עם בנו.

לכן לטענת האיש, האישה אינה זכאית לכתובה וכן לא הייתה זכאית למזונות אישה.

האיש מוסיף כי גם בספק מי אשם בגירושין הוא פטור מכתובה. ובנוסף "אין כפל מבצעים".

דיון והכרעה

ראשית לכל, נצרף בתורת הקדמה קטעי פרוטוקולים מהדיונים, מהם עולה בבירור כי עיקר סיבת הגירושין נעוצה בנוכחות הילד של האיש מנישואין הקודמים, בתוך ביתם במסגרת משמורת משותפת שנקבעה לאיש עם ילדיו, כאשר כמחצית מהזמן בנו אצלם בבית. הדבר יצר מתח גדול סביב זה, ואין ספק שזה היה הגורם העיקרי לסיבת הגירושין שלהם.

כל צד ליבה את האש: האיש דאג להזכיר לאישה כל העת כי הבית בו הם מתגוררים שייך לו ולבנו - ולא לה, אמירה בלתי רגישה שהאיש עצמו לא הכחיש.

האישה אף היא הודתה שפגעה בילד, אמרה לו שזה 'לא הבית שלו', השמיעה קולות של חיקוי הקאה וכיוצא בזה, ואף ביקשה ממנו בהמשך סליחה על כך.

הצדדים פנו ליעוץ אצל מטפלים שונים, אשר המליצו על הוצאת בנו של האיש מהבית בניסיון לשקם את היחסים, אך המלצה זו לא יושמה.

בנוסף, ביקורי הוריו של האיש בביתם היוו גורם מפריע נוסף לזוגיות, כאשר ניכר חוסר חיבה מצדם כלפי האישה, והם אף הזכירו לה כל העת שהבית שייך לבנם ולא לה. בתגובה, כינתה האישה את הוריו של האיש בכינויים פוגעניים.

לאור כל זאת, נראה כי נושא אובייקטיבי מרכזי, סביב נוכחותו של בנו של האיש והתגובות הנלוות לכך, הוביל את בני הזוג לגירושין.

להלן קטעי תסקיר שירותי הרווחה, וחלקים מפרוטוקולי הדיונים, שמאששים מסקנה זו:

תסקיר עיריית חיפה מיום 06.01.2022 (עמוד 2):

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

"בפגישה עם האם: ...לנוכח הקשיים שהתגלעו בחיי הנישואין, היו אצל 3 מטפלים. המצב לא השתפר והיא הבינה שהם לא מסתדרים. נהג לומר לה שיתגרשו וייקח לה את הילדה. 'את תהיי זרוקה'.

היא הרגישה שנשארה אתו ללא ברירה. נכנסה להיריון שני. אחרי הלידה, החלו בעיות ועימותים הקשורים בבנו. היו פערי חינוך בינה לבין האב וחוסר הסכמה על כללי התנהגות וחוקים בבית. סביב זה התגלעו ביניהם מריבות. **בכל ניסיון שלה להציב כללים וגבולות לגבי הבן, האב אמר לה: "זה בית שלי, לא שלך".**

בפגישה עם האב: ...לדבריו, חווה מצד א' השפלות, קללות וצעקות. היא קינאה בבן שלו, גרמה לילד בעיות בעטיין כיום מטופל טיפול רגשי... פגעה בקשר עם בנו... בנו פחד להגיע אליהם הביתה. בטפול אמרו שבנו יהיה באחריותו. אח"כ אמרה **שמקדיש יותר מדי זמן לבנו...** הוא מתנגד לנסות לשקם את הנישואים בגלל שעירבה משטרה ואיימה על בנו".

בדיון בביה"ד מיום 01.06.2022 (שורה 17 ואילך):

"הבעל: דברים שקרו בבית. נורמה ומשתפת דברים ומה שקורה בתוך הבית, אני נשוי פעם שניה, יש לי ילד מהגירושין הראשונים, הוא בן 8.5 כיום. והיא השתמשה בו בתור קלף כדי להתנקם בי, ואיימה כל הזמן שיהיה לו רע כדי שלא יבוא לבית, ועשתה מצב בתוך הבית שלא יכולים למצוא איך להתקיים.

ביה"ד: מה הבעיה?

הבעל: איימה שהיא תגרום לו לא לרצות לבוא לבית, השפילה אותו אמרה לו זה לא הבית שלך, לא המשפחה שלך, כל הזמן היא אמרה אתה תחכה למוצאי שבת תראה מה הולך להיות. הילד בא אליה ממש מטר מהפנים שלו מדברת אתו כביכול שהוא אויב שלה..."

בדיון מיום 21.06.2023 (שורה 21 ואילך):

"ב"כ הבעל: את יכולה לתאר לי מה היחס שלך עם בנו?

האישה: טיפלתי בילד כמו הילד שלי, כי יצאנו אני והאיש 8 שנים ביחד, כי רציתי לבדוק טוב, בגלל הראשון שלא יעבדו עלי כמו עם הראשון.

אחרי חודשיים שהכרנו האיש לא היה לו משפחה בארץ אף אחד, הוא חיפש כאילו משפחה כזה שיהיה לו חום, והמשפחה שלי אנשים מאוד חמים, ואז הוא ביקש לבוא בפסח, והוא בא עם הבן

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

שלו בפסח הראשון אחרי חודשיים, וכמובן שההורים שלי קיבלו אותו חבל על הזמן.

ב"כ הבעל: למה אני שואלת, כי אני יש לי ראיות שאני הולכת להציג בפנייך, שמהם עולה שאת לא סבלת את בנו, לא רק לא סבלת אותו, את עשית הכול לסלק אותו מהבית של האיש ומהחיים שלך, אני יראה לך ראיות שמהם עולה שאת היית מקללת אותו, מעליבה אותו, וקוראת לו בכינויים כמו "אתה ילד טומאה, נולדת בבית העלמין", האם יש משהו שאת רוצה לתקן במה שענית עד עכשיו?

האישה: כמו שאומרים ואומרים רק את האמת, ואני בחורה דתייה והולכת עם כיסוי ראש, זה מה שאת עורכת הדין שלו זה מה שהוא אומר, אנחנו היינו נשואים 6 שנים, 3 שנים שתקתי, טיפלתי בילד, הוא היה חולה טיפלתי בו, ואז האבא אחרי שהילד גדל, היה הרבה בעיות עם הגרושה שלו, כי האיש והגרושה בזמן הנישואין שלנו היו מאוד במלחמות כל הזמן, הילד הרבה פעמים לא רצה לבוא אלינו, היה עושה פרצופים, האיש היה לו לחצים מזה, והיה עושה הרבה דברים מאחרי הגב.

לדוגמא, הייתי אומרת לילד בבוקר אוכלים כמו כולם, אז הוא עושה מניפולציות לאבא אמרה לי ככה ועשתה לי ככה, והאבא שלו במקום להקשיב לצד שלי, למה את עושה לילד ככה ואומרת ככה, והיה עושה את זה, אם אני אישה רעה למה אני עושה ומשפילה את הילד ליד האבא אם אני אישה שלא רוצה את הילד, אני יעשה מאחורי הגב, למה עשיתי לידו?

ב"כ הבעל: את עשית גם מאחורי הגב וגם מעבר.

האישה: אף פעם.

ב"כ הבעל: אני רוצה להראות לך תמלול שיחה, וגם לעו"ד שלך, את מכירה את השיחה הזו? זה 2/8/21.

האישה: אני זוכרת את היום הזה.

ב"כ הבעל: את אומרת פה, אגב, בנו נוכח בשיחה הזו?

האישה: דיברנו כשהוא היה במיטה, כי הייתי מנסה תמיד שהוא היה הולך חדר, והסיבה שהוא היה אומר ליד הילד "זה לא הבית שלך אני יעיף אותך מהבית".

ב"כ הבעל: את אומרת פה לילד: "ילד מניפולטור, מרגיז את כולם, מגעיל".

האישה: מגעיל לא אמרתי.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"כ הבעל: זה כתוב. ואת אומרת לאיש ולבנו, תעופו מהבית שניכם, תעופו, יהיה פה מלחמה כל היום, **אתה משאיר פה את הילדים תעופי איתו, או אני יהרוג אותך.**

[...]

ב"כ הבעל: אני יכולה להשמיע לך את ההקלטה. במהלך השיחה הזו את אומרת ליד בנו, הבן שלו רוצה שוקולד, ואנחנו כולנו צריכים ליפול, יש לי בחילה, נמאס לי מהשחקנות, זה לא עובד, תחנך אותו שיסתום, **אסור לי להישאר איתו, אסור לי שהבן שלו בא זה קטסטרופה בבית.** יש בלאגן גדול, אני יעזוב אותך פעם, די מספיק, יש לי עוד חודש.

למה את אומרת שאסור לך להישאר עם בנו בבית?

האישה: לא אמרתי שאסור, אמרתי עד שאני והוא לא עושים את השלום בית, לא רוצה שהילד מגיע, המטפלים גם ביקשו ממנו לעשות את זה, כי אני לא רוצה שהילד יסבול בנפש, מה זה לא טוב?

אני לא רוצה שיראה את אבא ואמא שלו רבים, ושיראה שאבא שלו סוגר את האמא במרפסת. קשה לי לראות את זה, אני מודה, גם אמרתי לבנו אני אוהבת אותך, שלחתי לו שהתגרשנו סליחה, אין לי שום דבר נגדך. קניתי לו מתנה, ושהוא יכול לבוא, אין לי כלום ממנו רע, כי גרושתו והאיש סוף אני הרעה, 5-6 שנים הם היו אחד נגד השני, היא קינאה בי כי הילד אהב אותי, ועכשיו בסוף אני הרעה בסיפור.

אם אני אלימה למה 6 שנים הוא נשאר איתי, אישה אלימה זה לא מהתחלה?

ב"כ הבעל: כשאת אומרת לו בסיום ההקלטה אני יעזוב אותך יש לי עוד חודש, למה את מתכוונת?

האישה: הוא דיבר איתי שיחה לפני ולא הקליט את עצמו ורק אותי בשקט, אמר "את תראי אני יזרוק אותך מהבית זה בית של הילד, לא שלך".

ב"כ הבעל: שאלתי אותך מקודם האם זה נכון שאמרת לאיש שלילד שלו יש טומאה שהוא נולד בבית העלמין. ענית לי שזה לא נכון. אני רוצה להראות לך תמלול של שיחה ביניכם בינך ובין האיש בנוכחות בנו כשאת אומרת לו, "אני אומרת לך תבדוק את זה, הוא נולד בבית עלמין, אני לא צוחק. יש לו טומאה, מאמי יש לו טומאה לילד, הוא בא יש אנרגיות אני אומרת לך יש לו טומאה, הוא לא בריא בנפשו ותבדוק את זה". זה מ 4/9/21.

[...]

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אחר כך רציתי שהילד - בשביל הזוגיות שלנו - לא יהיה. היה לנו גם התייעצות עם ש. שאל אותו ואמר לו: קודם האישה, שהילד לא ייכנס.

גם המטפלת ג. , האיש סיפר עלי דברים רעים, בהתחלה היא חשבה עלי ככה, ובסוף כשהיא ראתה אותי, האיש לא רצה להמשיך את הטיפול ואמר הילד קודם.

ב"כ הבעל: אז בעצם הילד הפריע לזוגיות שלך ושל האיש ולכן לא רצית שהוא יהיה?

האישה: לא הילד, האבא, האובססיה של האבא שלו שהוא רצה שהילד יבוא אצלנו, הוא רצה את המשמורת של הילד. גם הוא רצה שאלך אתו לבית משפט להגיד שגרושתו משוגעת וחולת נפש.

ב"כ הבעל: אז את אומרת שבגלל הקשר של האיש לבן שלו הזוגיות שלכם נפגעה?

האישה: כן, הוא גם לא היה שוכב איתי בגלל הילד.

ב"כ הבעל: כשאת הכרת את האיש, אמרת שידעת שזה נישואין שניים ויש לו ילד, אז את יודעת שהילד הוא חלק מעסיקת חבילה, אז מה את רוצה שהוא יעשה שאת אומרת לו שהוא לא יכול להמשיך להיות אבא שלו והילד לא יכול להיות בבית שלכם כדי שאתם תישארו בזוגיות?

האישה: קיבלתי את הילד. עובדה שרק אחרי 4 שנים אמרתי שאני לא רוצה את הילד, כי הרגשתי אין לי תפקיד של אישה פה, אני המטפלת של הילד והאמא של הילדים, ואז היה לי קשה. הרגשתי שהוא התחתן איתי בשביל משמורת של הילד, להראות לבית המשפט שהוא אבא טוב, הוא אף פעם לא אהב אותי וכן כאב לי.

ב"כ הבעל: בגלל זה את היית מתנכלת לבנו ומפחידה אותו שלא יעלה אליכם הביתה? כי גם לזה יש לי סרטון והקלטה.

האישה: אני רואה כל הנישואין רק הייתי מוקלטת, האח הגדול, זה לא אמיתי, איזה מין גבר זה רק שנאה.

ב"כ הבעל: גבר שעבר התעללות.

האשה: בחיים לא נגעת בילד, אני רק אמרתי שהאיש יתייחס אלי שאני פה קיימת.

[...]

ב"כ הבעל: זה נכון שביום ההולדת שלך ביוני 2021, את שלחת הודעה לאמא של האיש הודעה לטלפון ואמרת לה אני מראה לך

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

תמלול של הודעה ששלחת לאמא של האיש, ואת אומרת לה "את חתולת רחוב, כל פעם שאתם מגיעים, את מביאה לי עין הרע, אנרגיות רעות, תכיני לי מרק נורמלי, את שמה לי פטרוזיליה, מה אני כלב? תישארו באמריקה אל תבואו לבית שלי".

את בעצם מסלקת את אמא של האיש מהבית שלו?

האישה: זה היה לפני היום הולדת, ההורים של האיש הם שילמו את כל העורכי דין. אמרו לו שהוא צריך להתגרש ממני ושהילד קודם, ושהמשמרת הם רצו חצי חצי, אני לא הסכמתי. ואז אמרתי לה אם את עושה בלאגן, אני לא רוצה שתיכנסי לבית שלנו. ואמרתי לה את יכולה לראות את הנכדים שלך כמה שאת רוצה. והיא ענתה לי "אני יבוא כמה שאני רוצה חמוד, זה הבית של הבן שלי ולא שלך".

ב"כ הבעל: באותו יום כשאת מסלקת את האמא של האיש מהבית של האיש, את גם מדברת עם האיש ואומרת לו אני מראה לך.

האישה: יואו. אני בשוק.

ב"כ הבעל: את אומרת לו "לא בא לי ללכת למקווה היום, לא סובלת את ההורים שלך, גם אמרתי להם את זה בטלפון. שלחתי לה הודעה, לא רוצה שהיא תיכנס לפה לבית, אני לא אוהבת אותם ואף פעם לא רוצה לאהוב אותם, הם לא אנשים טובים".

אז בעצם אחרי שאת שולחת לאמא של האיש את ההקלטה ומסלקת אותם, גם אומרת לאיש שאת לא סובלת אותם. מה הייתה המטרה להגיד כזה דבר לאיש? את חושבת שהיה אמור להבין מזה שאת רוצה אותו ואת הבית הזה?

האישה: יש לי את ההוכחות של אמא שלי ואח שלי שהוא שוטר שבפסח אמי היה מזמינה את האיש והבן שלו, והוא ירק על אמא שלי וסלחנו לו כל המשפחה, ואז אמרתי לו אתה מתנהג ככה להורים שלי איך אני יאהב את אמא שלך שגם הורסים לנו.

כשאמרתי לאמא שלו לא להגיע בשביל השלום בית, זה כי כך יעצו לנו, וגם הוריי וגם הוריו לא יגיעו. ואז היא אמרה זה הבית של הבן שלי והיא באה בסופו של דבר.

בדיון מיום 24.01.2024 (שורה 73 ואילך):

"ב"כ הבעל: משמיעה הקלטה.

אני שואלת אותך שוב, בהקלטה שומעים אותך ברור מאוד. למה דיברת כמו שדיברת כלפי בעלך ובנו?

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בנו היה אז בן 7 ולבעלך, את אומרת לו "תעופו מהבית אני יהרוג אותך".

האישה: כשהיינו באותו יום בבית, היה חוקים וכללים בבית היינו רבים אני והוא, וכל הזמן היה אומר את לא מחליטה בבית הזה, זה בית של הבן שלו, לא שלך. הוא אמר את זה אולי שמעתי את זה 6-7 פעמים, 4 שנים שתקתי, אכלתי צפרדע. לא אמרתי כלום, פעם אחת הוא ניסה לחנוק אותי בחוץ, וזה לא הפעם הזו. ביה"ד: איפה זה בחוץ?

האישה: הוא היה מוציא אותי במרפסת סוגר אותי, כשהייתי צועקת. זה לא האירוע הזה. האירוע הזה הוא בא לתקוף אותי והוא רצה לקחת לי את הילדים ביד, ולקחת אותי ולצאת. אמרתי לו שייקח את הבן שלו ויצא. וכל הזמן היה מקליט. אני סתם צועקת?

ביה"ד: היא שאלה לגבי ההקלטה הזו. אז תדברי רק על ההקלטה הזו.

האישה: כיון שהוא היה מצלם אותי, היה לוקח לי את הטלפון, את המפתחות של האוטו, הכרטיס אשראי, הכול היה כאילו הוא השולט בבית, והייתי אחרי לידה אמרתי לו "אני רוצה שתצא עכשיו עם הבן שלך", הוא אמר "זה בית שלו לא שלך", הוא לא הקליט את הכול, ואז הוא ניסה לשים אותי שוב במרפסת. באותו יום.

ביה"ד: מה הוא אמר לך לפני כן?

האישה: הדליק: "זה לא בית שלך, זה בית של בני, את חולת נפש, את משוגעת, תיקחי כדורים".

ביה"ד: זה הוא אמר לך באותו יום?

האישה: באותו יום לפני שאני מתעצבנת.

ביה"ד: מה היה לפני ההקלטה הזו כמה דקות מה הוא אמר לך או מה את אמרת לו.

האישה: היינו בשולחן והכנתי ארוחת בוקר, הבן שלו אמר לו "אני רוצה שוקולד", זה נשמע אולי מצחיק, אמרתי "עכשיו לא אוכלים שוקולד, יש ארוחת בוקר", הוא אמר לו "אל תקשיב לה, בבית הזה אני מחליט". אמרתי "סליחה תפסיק להגיד לי את זה, זה גם בית שלי", הוא אמר "זה לא בית שלך, זה בית של ב", ואז אמרתי לו "זה מה שיש, לא יהיה שוקולד", ולקחתי את השוקולד, ואז התחיל קללות והכל והוא הוציא את הטלפון שלו להקליט, ולקח לי מהתיק את הטלפון שלי המפתחות של האוטו הונדה שלא אוכל ללכת מהבית והכרטיס אשראי.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

[...]

האישה: אני רציתי לנסות. דיברתי גם עם ש., והסברתי לו את הסיטואציה, הוא אמר שננסה שלום בית, הקורונה כל מה שקורה, ואז אמרתי לו שאם הוא חוזר בלי הילד, לא רוצה שיראה את האלימות, ואני לא רוצה לפגוע בילד זה נשמה. הילד זה בנו. אני לא רוצה להגיד שזה לא בית שלו, זה לא יפה לא מגיע לו את זה, אמרתי קודם נעשה שלום בית שנה עם טיפול ואז שיחזור לבית.

ביה"ד: ואיפה הוא יהיה במשך השנה?

האישה: אצל אמא שלו והוא יראה אותו בחוץ. את זה אמרתי ל ש. , והוא אמר קודם האישה.

ביה"ד: מתי היתה השיחה עם ש.? זה היה אחרי ההקלטה ששלחת לבעל?

האישה: כשהמשטרה הרחיקו אותנו מהבית, הוא נכנס לבית, שתקתי על זה, הוא אכל אוכל, ואז כתבתי לו את זה אם אתה רוצה שלום בית ולא נתגרש, ננסה להסתדר אבל שבנו לא יהיה בתמונה.

[...]

ביה"ד: עשית קולות של הקאה כשבנו היה?

האישה: כשבנו לא רצה לאכול את האוכל שלי רצה שוקולד, עשה מניפולציה, וידע איך אבא שלו, הוא היה בן 7, הוא אמר אה בא לי להקיא, אמרתי לבנו, אל תשקר, זה לא נכון לא בא לך להקיא. כשהאבא היה הולך לתפילות ולשיעורי תורה מי גידל אותך? אני.

ביה"ד: האם עשית קולות של הקאה שחיקית אותו?

האישה: לא עשיתי קולות של הקאה חזרתי אחריו: "אתה רוצה להקיא? נו תקיא. בבקשה לך תקיא".

[...]

אני מצטערת שאמרתי לבנו שזה לא בית שלו, כי זה נשמה של הקב"ה ואסור לפגוע בילד, את הנשמה נתתי לילד הזה, הוא היה תינוק בן שנתיים וחצי, היה במלחמה עם הגרושה שלו, הלכתי אתו לבית משפט, קיבל אישור באמריקה שיסע, עשיתי הכול, וזה התודה בכל הרוע שעשה לי אז התעצבנתי אמרתי מילים? אני בן אדם לא מלאך, לכן לא רציתי שהילד יבוא, אם הייתי אישה רעה הייתי עושה את זה מאחורי הגב שלו, היה מלחמות עם הגרושה האישה שלו הקודמת, הילד שגדל היה אומר אמא שלי אומרת לא להקשיב לך, אמא שלי אומרת שזה

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לא אחים שלי, היה אש בבית כל הזמן, לא יכלתי להתמודד עם זה."

בדיון מיום 20.05.2024 (שורה 124 ואילך):

"ב"כ הבעל: את זוכרת את ההודעה הקולית ששלחת לאמא של האיש אחרי היום הולדת שלך?

האישה: אמרתי לה ההורים שלו יש להם בית בהרצליה, כל הזמן שהיא הייתה באה היינו רבים, שלחתי לה הודעה אמרתי לה "אני לא רוצה שתבואו לפה אם זה עושה בלאגן, עד שאני והוא בשלום בית, את יכולה לראות את הילדים בשמחה אבל בבית שלך בהרצליה". היא ענתה לי "זה בית של הבן שלי, כשאני מגיעה את יוצאת".

ב"כ הבעל: יש לי את ההקלטה המתומללת, אני ישאל אותך לגבי זה, זה נכון שקראת לה בהקלטה "חתולת רחוב, כל פעם שאתם פה אני מקיאה, אני חולה, יש לכם אנרגיות רעות, אתם מביאים לי עין רעה, את מכינה מרק של כלב, תישארו באמריקה אל תבואו". זה הכול בהודעה קולית שהקלטת לאמא בחודש יוני 2021 ביום הולדת של האישה.

האישה: ביום הולדת שלי באו כמו תמיד היה בלאגן, ואז קודם כל תמיד דיברתי איתה יפה, יפה היא לא הבינה, ואז אמרתי לה שהם אנשים לא טובים עם אנרגיות לא טובות, כל פעם שהיא הייתה מגיעה הייתי מקיאה כי היה מריבות נון סטופ, ואחרי שהייתה נוסעת מריבות בלי סוף, בגלל זה רציתי בכיף זה נכדים של הבן שלה שתראה כמה שרוצה אבל בהרצליה, למה סתם להציק לי? הם גם לא דתיים בכלל, היו עושים דווקא.

ביה"ד: כל מה שהיא הקריאה חתולת רחוב וכדומה?

האישה: כן. אמרתי את זה.

ב"כ הבעל: אני רוצה להראות לך סדרה של הודעות רצופות ששלחת לאמא של האיש. תאשרי לי שזה הודעות שאת שלחת לאמא של האיש?

האישה: ביום הולדת שלי הם באו, ואבא שלו צעק עלי אמר לי "פרימיטיבית", והם יצאו, ואז שלחתי לה הודעה יפה "אני מבקשת שלא תבואו", אמרתי שהוא ייקח את הילדים בכיף לראות אבל בבית שלה בהרצליה.

ב"כ הבעל: ואז שלחת לה גם את ההודעה הזו?

האישה: נכון, כתבתי "אנשים לא נורמליים, ללא רחמים, תתביישו" והיא ענתה לי משהו, ואז כתבתי לה "יאללה תתקדמי".

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"כ הבעל: ושלחת לה גם תנועה מגונה נכון?

האישה: כי היא שלחה לי גם משהו גס. לפני כן. חיה מכוורת מאוד. הנה זה הדף. פה בדף לא רואים את מה שהיא שלחה לי לפני כן.

ביה"ד: את זוכרת מה היה לפני כן?

האישה: כן. המשפט הכי קשה שאבא שלו אמר לי ביחד בהקלטה, 'פרימיטיבית', והיא אמרה לי: "את אישה לא מלומדת והבן שלי מלומד, וזה בית של הבן שלי לא שלך וכשאני יבוא תצאי", ואז כתבתי לה תפסיקי להפריע לאמא שלי, זה בית שלי ושל האיש.

ב"כ הבעל: את יודעת מתי אמא של האיש למעשה שיתפה אותו בהודעות שאת שלחת לה והקלטת לה?

האישה: באותו רגע.

ב"כ הבעל: אמא של האיש מהצער לא שיתפה אותו, למעשה היא שלחה לו את כל ההודעות.

האישה: רבנו פיצוץ ביום הולדת שלי, איך היא לא אמרה לו.

ב"כ הבעל: הנה רק באוגוסט אמא שלו מעבירה לו את כל השרשרת של ההודעות,

האישה: היא צדיקה כמו הבן שלה. וזה שקר, כי לא רק סכסכה בין הבעל, גם שלחה לאמא שלי, כמו שאת אומרת שזה נראה רע, אמא שלי התקשרה אלי מה את עושה, ואז שמעה את הצד שלי ונהיה פיצוץ בבית ביום הולדת שלי. והיה מריבות כי הם אמרו לאיש מהיום אתה תבוא אנחנו לא רוצים לראות אותה יותר בהרצליה. ואני לא מוזמנת לשם יותר, ופה פותחים את הגירושין.

הפעם הראשונה גם בגלל אמא שלו הם התגרשו. איזה צער.

ב"כ הבעל: מה צפית שהאיש יעשה כשאת מסלקת את הוריו מהבית שלו וזה אחרי שבדין הקודם הראינו שגם סילקת את הבן שלו מהנישואין הראשונים מהבית.

האישה: לא סילקתי, הם באו לפה שוב אני אומרת ביום הולדת, אז אני מסבירה מה היה, קיבלתי מחזור, והוא יודע שלפני מחזור אני שלוש ימים לא מתקרבים אלי, יש לי כאבים הרבה דם, קשה לי עם ההורמונים, אמרתי לו לאיש בבקשה לא להביא לי באותו יום, עשיתי קניות, אמרתי לא להכניס, לא אני רוצה לחגוג לך כי הבן שלי נמצא אחר כך לא יהיה, אמרתי יום אחר כך, יש לי את המודעות שאני יודעת מי אני. לא הקשיב, הגעתי עשיתי פרצוף אישה במחזור, נכנסתי לשירותים לא נעים לי לבית שלי שזה לא שלי, לשירותים, ואז אמא שלו אמרה לו למה היא עושה פרצוף,

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ואבא שלו אנטי דת שונא רבנים, שונא דתיים, הוא אומר "תראה את זאת, אנחנו באים, דתייה עאלק", לא עניתי מילה, ואז כשהם הלכו שלחתי לה הודעה קודם כל ביפה "אני מבקשת לא להיכנס לבית אלא שהאיש והילדים יבואו לבקר אצלכם". ואז אישה בת 70 עונה לי ככה."

מתוך הפרוטוקולים והדיונים שהוצגו לעיל, כלל האמירות סובבות סביב הקושי והאתגר עם בנו של האיש. המסקנה העולה בבירור כי נוכחותו של בנו של האיש מנישואיו הקודמים, בביתם המשותף, יחד עם התערבותם השלילית של הורי האיש ביחסים, היוו גורם מרכזי ומשמעותי שהוביל בסופו של דבר לגירושין. המתחים והקונפליקטים הבלתי פוסקים סביב נושאים אלה, כפי שתועדו בעדויות הצדדים והתמלולים, יצרו קרע בלתי ניתן לאיחוי במערכת היחסים, והפכו את המשך החיים המשותפים לבלתי אפשרי.

יש להדגיש כי נוכחותו של ילד מנישואים קודמים בתוך משפחה חדשה, כמו גם מעורבות לא רגישה של משפחה מורחבת, מהווים אתגרים מובנים ואובייקטיביים. קשיים אלו, גם ללא כוונת זדון או אשמה מכוונת של אחד הצדדים, עלולים ליצור מתחים וחיכוכים משמעותיים בתוך הזוגיות, ובנסיבות המתוארות, נראה כי הם תרמו באופן משמעותי, אם לא מכריע, לסיום הנישואין.

אישה שאינה רוצה לדור עם בעלה מחמת קרוביו

לגבי אישה שאינה רוצה לדור עם בעלה מחמת טענה נציין את דברי הרמב"ם (פי"ג הל' אישות הי"ד) שכתב וז"ל:

...וכן היא שאמרה אין רצוני שיכנסו אצלי אמך ואחיותיך ואיני שוכנת עמהם בחצר אחת מפני שמריעין לי ומצירין לי שומעין לה, שאין כופין את האדם שישבו אחרים עמו ברשותו.

דברי הרמב"ם הללו נפסקו להלכה בשו"ע אבן העזר סימן עד סעיף י'.

במקרה דנן, שני הצדדים הודו כי שהות הילד של האיש בביתם בזמני השהות, הוא זה אשר גרם קושי ואתגר מאוד גדול בשמירה על שלום הבית ביניהם. עיקר הקטטות נוצרו בעטיו של הבן. האיש מטיל את מלוא כובד האחריות על האישה, לדבריו האישה 'קינאה' בקשר שלו עם בנו. ואילו האישה מטילה את מלוא האשמה על איש, בכך שדאג כל העת להזכיר לה בנוכחותו של הבן כי 'הדירה היא של הילד ולא של האישה'.

הן אמת, האישה הסכימה במקצת עם גרסתו של האיש, בכך שסיפרה במהלך הדיון: "אני רק אמרתי שבנו יתייחס אלי שאני פה קיימת", כלומר ניכר שהפריע לה נוכחות הבן בכך שהוא תופס את מרכז תשומת ליבו של האב, האישה לא ידעה לעשות את ההפרדה המתאימה בין שתי אהבותיו של האב, אהבת אב לבנו ואהבת איש לאשתו.

עם זאת, במהלך הדיונים התרשמנו שהאיש לא טמן ידו בצלחת, לא עשה ולא פעל באמירותיו על מנת ליתן לאישה את התחושה שהיא מקום ראשון ושהיא

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לפני כולם. נראה אף שלאיש כלל לא הפריע המצב שנוצר נוכח הקנאה שנוצרה בין אשתו לבין בנו.

וכתב הרמ"א על דברי השו"ע דלעיל, שהאישה צריכה לברר ממי נתגלגלה המריבה, וז"ל:

"ודווקא שנראה לבית דין שיש ממש בדבריה, שהם מריעין לה וגורמין קטטה בינה לבעלה, אבל בלאו הכי אין שומעין לה, דהא המדור אינו שלה רק של בעלה."

נראה מדבריו כי אין לסמוך על דבריה של האישה בלבד, אלא בעיני ש"י ראה לבי"ד" שהאישה דוברת אמת בטענותיה על קרובי בעלה, הא לאו הכי אין שומעים לה. וכן מבואר מדברי הח"מ והב"ש שכתבו על דברי השו"ע (סי' ע' סי"ב) שכתב: "האישה שיצאה מבית בעלה והלכה לבית אחר, אם באה מחמת טענה שהוא בשכונה שיוציאו עליה שם רע וכיוצא בזה, חייב לזונה שם אם תבעה מזונות", וכתב הח"מ (ס"ק מב): "כלומר וביררה שדבריה כנים שיש לחוש לטענתה" וכ"כ הב"ש (ס"ק לד). וכן דעת רוב ככל האחרונים בשיטת מרן השו"ע שחובה על האישה להביא ראיות לדבריה ואם לא הביאה אין שומעין לה.

וסיים הרמ"א שם:

"ונוהגין להושיב עמהם איש או אשה נאמנים ותדור עמהן עד שיתברר על ידי מי נתגלגל הריב והקטטה."

מוכח מלשונו דאין להצריך בירור על ידי שני עדים, אלא סגי שיתברר לבי"ד בירור שיש בו 'רגלים לדבר' שקרובי האיש גורמים לקטטה.

במקרה שלפנינו, לאחר שמיעת הצדדים באורך ולאחר העיון בכל פרוטוקולי הדיונים שהובאו לעיל, עולה התמונה הברורה שעיקר סיבת הגירושין נעוצה בנוכחות בנו של האיש מנישואיו הראשונים, האישה לא יכלה לשאת את המקום שנתן האב לבנו, והדבר יצר קרע עמוק שהלך וגדל עד אשר האישה התנתה את המשך הנישואין ביציאתו של הבן מהבית.

בני הזוג אף הלכו יחדיו למספר מומחים ויועצי נישואין וגם הם הורו להם ללכת למהלך של הוצאת הבן מהבית למען ניסיון שלום בית וחזרה לחיים משותפים תקינים, האיש מעולם לא הכחיש את זה, אולם הדבר לא קרם עור וגידים והעצה לא יושמה.

בל נכחד את העובדה שהאישה ידעה קודם הנישואין שבנו של האיש ידור עמה בבית. וכבר דנו הפוסקים אם אמרינן במקרה כזה 'סברה וקבלה', ואף אם תוכיח את דבריה שהוא מריע ומציר לה – אין שומעין לה כיון שהיא הסכימה מראש לכך ואדעתא דהכי נישאת, או שיכולה היא לומר 'סבורה הייתי' שאני יכולה לדור עמו וכעת איני יכולה ואיני רוצה לדור עמו.

נצטט לעניין זה שוב קטע מפרוטוקול שהובא לעיל:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

"ב"כ הבעל: כשאת הכרת את האיש, אמרת שידעת שזה נישואין שניים ויש לו ילד, אז את יודעת שהילד הוא חלק מעיסוקת חבילה, אז מה את רוצה שהוא יעשה שאת אומרת לו שהוא לא יכול להמשיך להיות אבא שלו והילד לא יכול להיות בבית שלכם כדי שאתם תישארו בזוגיות?"

האשה: **קיבלתי את הילד**. עובדה שרק אחרי 4 שנים אמרת שאני לא רוצה את הילד, כי הרגשתי אין לי תפקיד של אשה פה, אני המטפלת של הילד והאמא של הילדים, ואז היה לי קשה.

הרגשתי שהוא התחתן איתי בשביל משמרת של הילד, להראות לבית המשפט שהוא אבא טוב, הוא אף פעם לא אהב אותי וכן כאב לי."

דהיינו, האישה ידעה מלכתחילה שהבן יגור עמם בבית למחצית מהזמן במשמורת משותפת וסברה וקיבלה, האישה אף קיבלה והסתדרה עם הילד למשך 4 שנים, ורק כעבור 4 שנים 'הרימה ידיים' והציבה תנאי חד משמעי לחזרה לשלום בית אך ורק אם בנו יעזוב את הבית.

אולם במקרה דנן הגם כי האישה ידעה שבנו של האיש עשוי לגור עמם בבית, מ"מ פרט זה לא הותנה במפורש ביניהם קודם הנישואין, יכול והאישה סברה שתוכל לסבול מגורים עמו כיון שבתחילת הדרך היא אהבה וגידלה אותו בשמחה, אך כשגדל והשהות עמו הפכה להיות בלתי נסבלת שוב רשאית לומר 'קים לי' כדעה הנ"ל שבזכותה לומר 'סבורה הייתי' וכעת איני יכולה עוד.

ראה לעניין זה בפסקי דין של בתי הדין הרבניים בישראל (חלק י' עמוד 362) בבית הדין הרבני הגדול ירושלים בפני כב' הדיינים: הרבנים שאול ישראלי, יוסף קאפח, מרדכי אליהו זצוק"ל:

"מסקנא דמילתא: אף על פי שהאשה הסכימה בשעת הקידושין והנישואין לדור יחד עם חמותה ואחות בעלה, כל שלא נתפרש במפורש אורך הזמן, יש לפרש הסכמתה לזמן הפחות ביותר, שהוא שנה אחת. וכל שעברה שנה, הרשות ביד האשה לתבוע מדור בנפרד, ושומעין לטענתה בזה כשטוענת שמציקין לה ומריעין לה, אף אם אינה מוכיחה שלא היא המגלגלת הקטטה. ואם כן בנידון דידן שכבר עברה למעלה משנה מזמן הנישואין, (ונוסף על זה נולד תינוק, וזה גם משמש גורם מכביד בבית מגורים משותף), טענת האשה למדור בנפרד מתקבלת, והבעל חייב להעמיד לרשותה דירה נפרדת. וכל עוד אין הוא עושה כן, עזיבתה את הדירה המשותפת מוצדקת וחייב במזונותיה בכל מקום שהיא."

מך הכלל אל הפרט

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

נוכח טענות האישה, ולאור המלצות המומחים, וכן בהתאם להתרשמות ביה"ד, ניכר וברור שהמגורים עם בנו של האיש, הן אלו שגרמו לקטטה בינה לבין בעלה. התנהלות זאת פגעה באופן תמידי לשיבוש בשגרת החיים היומיומית ביניהם, וזוהי הסיבה לעזיבתה של האישה את בית המגורים שהובילה לגירושין.

במיוחד הדברים אמורים לאור העובדה שמקום המגורים נמצא בבעלות האיש באופן מובהק, ואף נחתם כך ביניהם ואושר כן בהסכם ממון בערכאה משפטית קודם הנישואין.

האישה אמנם הייתה מודעת קודם הנישואין לכך שהמגורים יהיו משותפים עם בנו של האיש, אך לא הותנה ולא הוסכם על כך באופן ברור, ורשאית האישה לומר ניסיתי מספר שנים לדור עמו ו'סבורה הייתי' שאסתדר וכעת אני יכולה עוד.

בנסיבות אלה, ברור מעל כל ספק שאף אם נימא שהאישה היא זאת שעזבה את הבית, עזיבתה את מקום המגורים שלהם הייתה מוצדקת, ובפעולת עזיבתה לא הפסידה את כתובתה.

נזכיר, כי הצדדים חלוקים ביניהם אם האישה היא זאת שעזבה בעצמה או שהיא הועזבה מהבית. בעוד טענת האישה שהיא גורשה מהבית על ידי האיש בעורמה ותחבולה, בשעה שהלכה כמדי שנה להוריה בצפון לשהות עמם בימים הנוראים, האיש ארז את חפציה לתוך שקיות אשפה והניח אותם בחדר המדרגות. מאידך גיסא, נשמעה גרסת האיש לפיה האישה היא זאת שעזבה מיוזמתה את ביתם לבית הוריה וסירבה לחזור אליו. מבלי לטעת מסמרות, אין טעם להיכנס לשאלה זאת משום שכאמור אף לו נניח שהאישה היא זאת שעזבה את הבית, מ"מ עזיבתה הייתה מוצדקת.

זאת ועוד, אין חולק כי מבחינה עובדתית האיש הוא זה שהגיש את תביעת הגירושין, ואף כי אולי עשה כן מחמת שעזבה את הבית, מכל מקום האיש לא עשה די על מנת להשיב את אשתו לחיקו, לא הסכים לתנאי של האישה להוציא את בנו מהבית, ובכך למעשה העדיף את בנו על פני אשתו.

בהתאם לאמור נמצא שהאישה אינה מורדת בעזיבתה את הבית ולא הפסידה את כתובתה.

יחד עם זה, התנהגותה של האישה אינה 'חפה משגיאות' בלשון המעטה. האישה הייתה נוהגת לצעוק ולצרוח בתוך הבית, כפי שאמרה בדיון שצוטט לעיל: "הוא היה מוציא אותי במרפסת סוגר אותי, כשהייתי צועקת", אך טענה להגנתה ש"לא עשתה כן סתם".

וגם התנהגות הבעל אינה 'חפה משגיאות' בלשון המעטה. בדיון מיום 06.11.2024 (שורות 208-209), הבעל הודה שהוא סגר את האישה במרפסת פעם-פעמיים. הבעל טען שזה היה כשהאישה הייתה בהתקפות וצרחות כלפיו וכלפי הילדים.

בדיון שהתקיים בביה"ד ביום 24.01.2024 נשמעו בהקלטות קטעים בהם ניכר סגנון דיבור תוקפני מצד האישה. האישה טענה בהקשר זה כי התנהגותה

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

נבעה מפרובוקציה מצד הבעל אשר הקליט אותה, וכי ייתכן שתכנן מראש להביא אותה לידי תגובה חריפה ולתעדה. בית הדין מציין כי הרקע המלא לנסיבות הקלטת אותם 27 שניות שהושמעו בפניו - לא הוברר דיו.

אח"כ באותו דיון הושמעה הקלטה נוספת בה האישה מדברת בסגנון שנשמע קצת תוקפני. אמנם מאד יתכן שהאיש יזם זאת מראש. דהיינו, מאד יתכן שהאיש תכנן להקליט את האישה כאשר לפני כן הוא "חימם" אותה "והרתיח" אותה כדיבוריו ואז הוא הקליט את דברי האישה שמדברת בסגנון שכזה. (האישה אכן טוענת שהאיש "הרתיח" אותה כשהוא הקליט אותה).

עוד יצוין, ייתכן שהתנהגותה, הקללות והמתח נבעו מהיעדר יחסים תקינים ומחיי אישות בתדירות נמוכה (פעם בחודשיים), וטענתה בדבר קשיים ביחסי האישות מצד האיש אשר לטענתה מצריכים פנייה לסקסולוג. מנגד הכחיש האיש טענות אלה וטען כי חיי האישות היו סבירים ותקינים (ראה פרוטוקול הדיון מיום 01.06.2022, שורה 39 ואילך).

האישה סבלה מחרדות, שהאיש אמנם הכיר אותה במצב זה ולמרות זאת התחתן עמה, אך לדבריו היא נטלה תרופות והפסיקה, וכך נכתב בתסקיר עיריית חיפה מיום 06.01.2022 (עמוד 3): "לדבריו, הוא הכיר אותה עם חרדות. אהב אותה ורצה לעזור לה. היא נטלה טיפול תרופתי שעזר לה, אך הפסיקה."

בנוסף, האישה הודתה שנהגה לומר לילד משפטים שצערו אותו, ואף ביקשה את סליחתו לאחר הגירושין על כך, וכך אמרה בדיון שצוטט לעיל: "**אני מצטערת שאמרתי לבנו שזה לא בית שלו, כי זה נשמה של הקב"ה ואסור לפגוע בילד...** אני בן אדם לא מלאך".

מסקנת הדברים היא שהיה קושי אובייקטיבי בנישואין שניים אלו עקב מגורי בנו של האיש עמם.

לגבי מציאות זאת התייחסתי גם בפסקי דין אחרים ואדגיש את הדברים הרלוונטיים למקרה דנן.

הקושי האובייקטיבי בנישואין שניים קיים גם כאשר אין לאף אחד מהצדדים ילדים מנישואין קודמים.

קושי זה מתעצם כאשר ישנם ילדים מנישואין ראשונים לאחד מההורים. הקושי הוא שההורה השני הוא למעשה "הורה חורג".

דרגת הקושי עשויה להיות פחות קשה כאשר אותם ילדים הינם ילדים בגירים, וכן כאשר אותם ילדים אינם גרים בקביעות בבית הצדדים, אלא באים רק לביקורים בסוף שבוע שני ומעט באמצע השבוע.

כאשר מדובר בילדים קטינים שגרים יחד עם שני ההורים, דרגת הקושי האובייקטיבי גדולה יותר.

במקרה דנן הקושי האובייקטיבי הוא גדול:

מדובר בילד שאינו נשוי.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מדובר בילד קטין ולא בילד בגיר.

בכל נישואין שניים יש צורך להתגבר על הקשיים האובייקטיביים. ככל שהקושי האובייקטיבי גדול יותר, יש צורך במאמצים קשים יותר כדי להתגבר על הקשיים.

במקרה דנן, הבעל והאישה גרו ביחד עם ילדו של הבעל. אכן נוצרו בעיות בגלל כך. הקושי האובייקטיבי היה כה קשה ומורכב. המאמצים האובייקטיביים שנדרשו כדי להתגבר על הקשיים האובייקטיביים, היו מאמצים קשים מנשוא.

כאשר בני הזוג לא הצליחו להתגבר על הקשיים האובייקטיביים הגדולים הללו, אי אפשר להאשים אותם בכך.

הצדדים נחלקו מי תרם יותר ומי פחות לאי-הצלחת הנישואין הללו. שאלה זו היא שאלה משנית לחלוטין. מי שתרם בעיקר לאי-הצלחת הנישואין היה המצב האובייקטיבי המיוחד.

יש לציין שהיו גם קשיים בחיי האישות שאף הם תרמו לכישלון חיי הנישואין. אף בהם לא ניתן לקבוע מי יותר אשם בכך מהשני.

אי אפשר לקבוע שהאישה הפסידה כתובתה, מאידך ודאי שהאישה אינה זכאית לכתובה מלאה. יש לפשר בעניין הכתובה. הפשרה היא בעיקר, כי עיקר האשמה שהנישואין לא צלחו, נבעה מהמציאות האובייקטיבית המאוד מיוחדת שהייתה בזיווג שני זה (בנוסף לקשיים שבחיי האישות).

בנסיבות אלו ודאי שיש לפשר בעניין הכתובה (כאשר הבעל מוחזק בדמי הכתובה והאישה מוחזקת בזכאותה לכתובה ואכמ"ל).

[יש להוסיף שסכום הכתובה הוא 260 אלף ש"ח. לענ"ד סכום זה אינו נחשב כסכום מופרז (למעט במקרים חריגים שבהם מדובר על זוג שכלכלית הוא "מהעשירון התחתון" וכיוצ"ב). במקרה דנן מדובר בבעל שכבר לפני הנישואין היו לו עתודות כלכליות גבוהות לרבות דירה. ונתוני כלי הרכב שלו שיפורטו במסגרת ההכרעה בחלוקת הרכוש אף מחזקות זאת. נציין רק שרכבו של האיש במועד הקרע היה שווה כ-286 אלף ש"ח. סכום זה גבוה מדמי הכתובה העולים לסך של 260 אלף ש"ח). לכן הסכום הנקוב בכתובה אינו מופרז.]

אך כאמור לעיל יש לפשר בעניין הכתובה וכמפורט לעיל.

בהתחשב באמור לעיל, נראה לענ"ד שהאישה זכאית באופן עקרוני לסכום של מחצית דמי תוספת הכתובה דהיינו לסך של 130 אלף ש"ח.

אולם במסגרת ההכרעה בחלוקת הרכוש, ישנם כספים שהאישה אמורה לקבל בגין איזון משאבים וכיוצ"ב. כספים אלו נחשבים ככספים שהאישה מקבלת על חשבון הכתובה (רבים מכנים זאת כיום בביטוי "אין כפל מבצעים").

לכן הסכום הסופי שבו יחויב הבעל בפועל בגין הכתובה, ייקבע בהתחשב בהכרעת ביה"ד האמורה להינתן בקרוב במחלוקת הרכושיות שבין הצדדים.

ולעניין מזונות האישה:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בהיעדר תגובת האיש, ניתנה החלטת ביה"ד ביום 16.11.2021 המורה כי על האיש לשלם לאישה מזונות אישה זמניים בסך 2,000 ש"ח לחודש החל מתאריך בקשתה, קרי: 24.10.2021.

בהמשך, בתאריך 17.01.2021, ביה"ד הורה על 'עיכוב ביצוע' בחיוב מזונות אישה עד לשמיעת הצדדים ובירור טענותיהם.

וכן בהמשך, בתאריך 17.03.2022 האריך ביה"ד את החלטתו לעיכוב ביצוע, וזו לשונה של ההחלטה:

"בדיון מיום 3/3/2022 שמע ביה"ד את עמדות הצדדים בתביעה למזונות האשה. ביה"ד גם עיין במסמכים שבתיקי הצדדים.

אחת מהמחלוקות שבין הצדדים בעניין מזונות האשה, היא המחלוקת האם האשה זכאית באופן עקרוני למזונות אשה.

לאחר העיון מחליט בית הדין כי בשלב זה של ההליכים אין הצדקה לחייב בפועל את הבעל במזונות האשה.

זכאות האשה העקרונית למזונות האשה תיבחן בהמשך ההליכים שבין הצדדים בתביעות שביניהם.

ככל וביה"ד יגיע למסקנה בהמשך ההליכים שלאשה יש זכאות למזונות אשה, היא תהיה כפי הנראה זכאית לכך רטרואקטיבית.

לפיכך בשלב זה מחליט ביה"ד להשאיר בעינה, את ההחלטה מיום 17/1/2022, בדבר עיכוב הגביה של חיובי מזונות האשה שנקבעו בהחלטה מיום 16/11/2021.

ביה"ד קובע מועד לדיון המשך בתאריך 1/6/2022 בשעה 10:30."

בפועל הושגה הסכמה לגירושין בדיון שהתקיים בתאריך 01.06.2022, והצדדים התגרשו בתאריך 16.06.2022. כך שעיקר המחלוקת אם האישה הייתה זכאית למזונות אישה נסובה על תקופה של כשמונה חודשים (מועד חיוב מזונות אישה חל מיום 24.10.2021). ובסה"כ הדיון על סך של 16,000 ש"ח (2000 ש"ח לחודש כפול 8 חודשים = 16,000).

אין מחלוקת שבאותה תקופה האישה לא עבדה בכל עבודה שהיא.

עוד מוסכם על הצדדים כי האיש לא שילם לאישה בגין מזונות אישה.

לאור ההכרעה דלעיל בעניין הכתובה שיש לפשר ולתת לאישה מחצית מדמי הכתובה, יש הצדקה לתת לאישה חלק ממזונות אישה לתקופה זו. אולם הסכום שנקבע בזמנו היה נמוך ביותר, ובנתוני היום נראה שהיה מקום לתת לאישה סכום גבוה יותר (אלמלא הצורך בפשרה), לכן יש הצדקה לתת לאישה בגין מזונות אישה לתקופת 8 החודשים הנ"ל כפשרה סך של 12 אלף ש"ח.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מסקנת הדברים לענ"ד שהאישה זכאית בגין הכתובה לסך עקרוני של 130 אלף ש"ח, שמהם ינוכו בפועל כספים בגין הכספים שמקבלת האישה בגין איזון המשאבים ונחשבים ככספים שהאישה מקבלת על חשבון הכתובה.

בנוסף לכך, האישה זכאית למזונות אישה בסך של 12 אלף ש"ח.

הרב יהודה שחור – אב"ד

כבר מילתי אמורה בנושא זה של אישה שאינה רוצה לדור עם קרובי בעלה מחמת טענה שקרובי בעלה 'מריעין ומצירין לה'. ראה פס"ד ארוך ומנומק בתיק מס' 1276917/6 מיום כ"ה באייר תשפ"ד 02.06.2024 (פורסם במאגרים המשפטיים).

להלן אביא את המסקנות העולות מהמאמר הנ"ל, ומהם נלמד לנידון דידן, והרוצה לעיין בדברים במקורם יעיין שם.

א. ישנם ג' שיטות בפוסקים במהות הטענה שהאישה צריכה לטעון על קרובי בעלה.

א. דעה ראשונה - האישה צריכה לטעון שתי טענות, האחת שקרובי בעלה מצירין לה, והטענה שניה שקרובי בעלה גורמים לקטטה בינה לבין בעלה. וכן פסקו מרן בבית יוסף והרמ"א.

ב. דעה שנייה - האישה צריכה לטעון שהמריבה התגלגלה על ידי קרובי בעלה.

ג. דעה שלישית - האישה צריכה לטעון שקרובי בעלה מרגילים קטטה באופן תמידי.

ב. דעת רבותינו הראשונים, וכן למדו רוב האחרונים בשיטת הרמב"ם ומרן השו"ע, וכן הוא מנהג בתי הדין – שצריכה האישה לבסס את טענותיה, ואין אנו סומכים על דבריה בלבד.

הן אמנם שאין צורך בבירור על ידי שני עדים, אולם בעיני שיתברר לביה"ד בירור שיש בו 'רגלים לדבר' שקרובי הבעל הם הגורמים לקטטה.

ג. כאשר המדור שייך לבעל, לכו"ע על האישה לבסס את טענותיה כנגד קרובי הבעל.

אולם הדעת נוטה לדברי הפוסקים שאף כשהמדור הוא של האישה ולא של הבעל, כגון דהוי נכסי מלוג, מכל מקום על האישה להביא ראיה לדבריה. והוא הדין אם יש לשני בני הזוג חלק שווה במדור כגון ששניהם שילמו יחד את שכירות הבית, מ"מ כיון שתשמישי המדור שייכים לבעל, על האישה לטעון טענה ולבסס את טענותיה.

ד. אישה שידעה קודם הנישואין שהיא תדור יחד עם קרובי בעלה, נחלקו הפוסקים אם יש באפשרותה לטעון: "סבורה הייתי שאני יכולה לקבל, וכעת איני

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

יכולה לדור עמהם", או דאמרינן "סברה וקבלה", ודעת אחרוני זמנינו דאמרינן 'סברה וקבלה'.

ואף לסוברים שיכולה היא לטעון סבורה הייתי וכו', מ"מ אם התנו במפורש שקרובי הבעל יגורו עמהם – שוב אין היא יכולה לומר סבורה הייתי.

ה. תנאי הבסיסי לחיי הנישואין וחיוב מזונות בעל לאשה – הם מגורים משותפים כשהאישה גרה ביחד בעלה. הפוסקים שדנו בטענת אישה על קרובי בעלה, דברו באופן שהבעל והאישה דרו יחד עם קרובי הבעל, וקרובי הבעל התקוטטו עם האישה, והאישה יצאה מהבית ואמרה לבעל שאין היא מוכנה לדור יותר עם קרוביו, או שיוציא את קרוביו מביתם, או שישכור לה מקום אחר, וברור שכל המטרה היא שיגורו יחד בבית אחד האישה עם בעלה. שונה הדין באשה שמחמת טענותיה על קרובי בעלה אינה רוצה לדור עם בעלה יחד כלל למעט הזדמנויות מסוימות.

בנידון המאמר הנ"ל, לא נמצאו נקודות זכות לאשה, ולפיכך דעתי הייתה שהאישה הפסידה את כתובתה. האישה לא הציגה את טענותיה על קרובי בעלה כנדרש, הן מצד מהות הטענות, והן מצד שלא ביססה את דבריה, ולא היו אפי' רגלים לדבר שקרובי הבעל הם היו הגורמים לקטטה. בנוסף לכך, האישה ידעה על קרובי בעלה שעתידים היו להתגורר עמה לאחר הנישואין. ומלבד זאת הבעל התנה עמה במפורש על כך, ולכן היא אינה יכולה לומר סבורה הייתי וכו'. וביותר, שהאישה רצתה בהפרדת מגורים קבועה בינה לבין בעלה למעט בסופי שבוע, וזאת מחמת קרובי בעלה שהיו דרים עמהם.

שונה הדין בנידון דידן וכפי שיבואר להלן:

האישה לא טענה את טענותיה בפני בית הדין בצורה הנדרשת על פי ההלכה, דהיינו שקרובי הבעל "מריעין ומצירין לה", וגם "גורמים קטטה בינה לבין בעלה".

בדיון מיום 21.06.2023 (שורות 136-141) אמרה האישה:

ב"כ הבעל: אז בעצם הילד הפריע לזוגיות שלך ושל האיש ולכן לא רצית שהוא יהיה?

האישה: לא הילד, האבא, האובססיה של האבא שלו שהוא רצה שהילד יבוא אצלנו, הוא רצה את המשמורת של הילד. גם הוא רצה שאלך אתו לבית משפט להגיד שגרושתו משוגעת וחולת נפש.

ב"כ הבעל: אז את אומרת שבגלל הקשר של האיש לבן שלו הזוגיות שלכם נפגעה?

האשה: כן, הוא גם לא היה שוכב איתי בגלל הילד.

וראה עוד בדיון מתאריך 24.1.2024 (שורות 169-170):

ב"כ הבעל: אבל כשהכרת אותו ידעת שיש לו ילד מנישואין קודמים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

האשה: נכון, אהבתי מאוד את הילד שלו זה לא היה הבעיה.

בדבריה אלו האישה לא הציגה את מהות טענותיה על בן בעלה כפי הנצרך על פי ההלכה.

כפי שנתבאר במאמר הנ"ל, להלכה הכריעו הפוסקים שהאישה צריכה לטעון שתי טענות, האחת שקרובי בעלה מצירים לה, והשנייה שקרובי בעלה גורמים לקטטה בינה לבין בעלה.

בדבריה אלו אומרת האישה שאינה מאשימה את הילד שהיה מריע ומיצר לה, דהיינו שהילד לא פגע בה או הציק לה באופן אישי, אלא שמחמת הקשר שהיה לבעלה עם בנו, נפגעו חיי הנישואין ועלו על שרטון, וכמו שציין אב"ד בדבריו לעיל שני הצדדים הודו כי שהות הילד של האיש בביתם, בזמני השהות, היא זאת אשר גרמה קושי ואתגר מאוד גדול בשמירה על שלום הבית ביניהם. ניכר שהפריעה לה נוכחות הבן בכך שהוא תופס את מרכז תשומת ליבו של האב, האישה לא ידעה לעשות את ההפרדה המתאימה בין שתי אהבותיו של האב: אהבת אב לבנו ואהבת איש לאשתו. דהיינו טענת האישה על בן בעלה היא רק שהיה גורם לקטטה בינה לבין בעלה אך לא הריע לה באופן ישיר.

בנוגע לרמת האמינות של טענות האישה על כך שבן בעלה היה הגורם לקטטה בינה לבין בעלה, ניכרים הדברים בהחלט ויש בהם בכדי 'רגלים לדבר' שהגורם לפירוק חיי הנישואין הוא בנו של הבעל, אף אם אין על כך ראיות ברורות בעדים.

בנוגע לבעלות על מקום המגורים, בנידון דידן הבית היה שייך לבעל, ובכה"ג לכו"ע על האישה להביא ראיות לטענותיה על קרובי בעלה. וכפי שנתבאר, יש בדבריה של האישה "רגלים לדבר" וסגי בהכי.

ובנוגע לטענת "סברה וקבלה", הנה האישה ידעה קודם הנישואין כי בנו של הבעל נמצא אצלו בזמני שהות מורחבים, וחצי מהזמן הוא יתגורר עמם בבית, וכפי שהודתה על כך בדיון מתאריך 21.6.2023 (שורות 136-141):

ב"כ הבעל: כשאת הכרת את האיש, אמרת שידעת שזה נישואין שניים ויש לו ילד, אז את יודעת שהילד הוא חלק מעסקת חבילה, אז מה את רוצה שהוא יעשה שאת אומרת לו שהוא לא יכול להמשיך להיות אבא שלו והילד לא יכול להיות בבית שלכם כדי שאתם תישארו בזוגיות?

האישה: קיבלתי את הילד. עובדה שרק אחרי 4 שנים אמרתי שאני לא רוצה את הילד, כי הרגשתי אין לי תפקיד של אישה פה, אני המטפלת של הילד והאמא של הילדים, ואז היה לי קשה.

הרגשתי שהוא התחתן איתי בשביל משמורת של הילד, להראות לבית המשפט שהוא אבא טוב, הוא אף פעם לא אהב אותי וכן כאב לי.

וראה עוד בדיון מתאריך 24.01.2024 (שורות 169-170):

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"כ הבעל: אבל כשהכרת אותו ידעת שיש לו ילד מנישואין קודמים.

האישה: נכון, אהבתי מאוד את הילד שלו זה לא היה הבעיה.

כלומר, אף שלא היה תנאי מפורש קודם הנישואין בין הבעל והאישה שבנו של הבעל מהנישואין הקודמים ידור עמהם, מכל מקום האישה ידעה שהבן ישהה אצלם בזמני שהות מורחבים, וסברה וקבלה. למעשה הילד התגורר בביתם למשך 4 שנים, ורק כעבור 4 שנים הציבה תנאי לחזרה לשלום בית וזאת אך ורק אם בנו יעזוב את הבית.

בכה"ג שהאישה ידעה מהמום קודם הנישואין אולם לא דובר על כך במפורש, נחלקו הפוסקים האם אמרינן דסברה וקבלה ושוב אינה יכולה לבוא בטענה לבעלה על מום זה, או שיכולה לומר סבורה הייתי שאני יכולה לקבל וכעת איני יכולה לקבל, ובמאמר הנ"ל נתבאר שדעת רוב האחרונים שאינה יכולה לומר "סבורה הייתי" אלא אמרינן ד"סברה וקבלה", ולא תוכל לדרוש שבן הבעל יעזוב את ביתם.

וביותר שבנידו"ד, האישה ידעה קודם הנישואין שבנו של הבעל נמצא אצלו בזמני שהות מורחבים, וחצי מהזמן הוא יתגורר עמהם יחד תחת קורת גג אחת, ובכה"ג יותר נראה לומר שהאשה "סברה וקבלה". דבשלמא, אם בנו של הבעל היה במשמורת אצל אימו, והיה בא רק לבקר את הבעל בזמנים מסוימים, אפשר לומר שהאישה חשבה ששהות בנו של הבעל לא תפריע להם בחיי הנישואין, ואם תתעורר בעיה כל שהיא הרי שהבעל יוכל להיפגש עם בנו מחוץ לבית, אולם שונה המציאות בנידו"ד, שהאישה ידעה שבנו של הבעל נמצא אצלו בזמני שהות מורחבים, ובהכרח שבנו של הבעל יתגורר עמהם תחת קורת גג אחת, משום כך אמרינן דסברה וקבלה.

אמנם מאידך גיסא, יש לצדד שיכולה האישה לומר שסברה וקבלה שגם אם יהיה לה קשה עם בן הבעל, מ"מ סברה וקבלה בתנאי שתוכל לחיות עם בעלה בשלווה, אולם בנידו"ד את כל הקושי של בן בעלה הייתה יכולה להמשיך לספוג וסברה וקבלה, אולם מחמת הקושי עם בן הבעל התפתחה קטטה ומריבה בינה לבין בעלה, וזאת לא עלתה על דעתה שבעלה יהיה לצידי של בנו ויהיה נגדה בצורה כה ישירה.

וביותר, שמחמת השהות של בן הבעל בביתם פרצה קטטה חמורה בין הצדדים. לטענת האשה הבעל התנהג עמה באלימות קשה שבאה לידי ביטוי בכך שסגר אותה במרפסת וזרק אותה מהבית, והבעל אישר את הדברים.

להלן מדברי האישה בדיון מתאריך 24.01.2024 (שורות 92-100):

האישה: הוא היה מוציא אותי במרפסת סוגר אותי, כשהייתי צועקת. זה לא האירוע הזה. האירוע הזה הוא בא לתקוף אותי והוא רצה לקחת לי את הילדים ביד, ולקחת אותי ולצאת. אמרתי לו שייקח את הבן שלו ויצא ... כיון שהוא היה מצלם אותי, היה לוקח לי את הטלפון, את המפתחות של האוטו, הכרטיס אשראי,

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הכול היה כאילו הוא השולט בבית, והייתי אחרי לידה אמרתי לו אני רוצה שתצא עכשיו עם הבן שלך, הוא אמר זה בית שלו לא שלך, הוא לא הקליט את הכול, ואז הוא ניסה לשים אותי שוב במרפסת. באותו יום.

וראה עוד בדיון מתאריך 21.06.2023 (שורות 59-61):

עברתי הפלה ... ואז קצת צעקתי, כי היה לי קשה הורמונים והכל, ומ' סגר אותי עשרים דקות במרפסת, אחרי שעברתי הפלה, בחום והכל, הוא אמר לי: "תפסיקי לצעוק ימשוגעת", הילד בחדר, הוא לקח כרית וניסה לחנוק אותי.

הבעל אישר את דבריה בדיון מתאריך 06.11.2024 (שורות 217-218):

ביה"ד: כמה פעמים סגרת אותה במרפסת?

הבעל: פעם-פעמיים, כשהיא הייתה בהתקפות, צרחות, גם כלפיי, גם כלפי הילדים.

והנה בשו"ת פרח מטה אהרן (ח"א סוף סי' ס') דן בשאלה אודות אישה שדרה עם חמותה ועם אחות בעלה בבית אחד, וטוענת שמרגילות לה קטטה עד שבסיבתן בעלה מכה אותה, והיא אינה רוצה לגור עמה בבית אחד, וזה לשונו:

עוד ראיתי מה שכתב דאפילו שלא התנה בכך, וכבר חמותה הוחזקה בקטטה ומריבה, אין לומר דסברה וקבלה לחמותה, דמציא למימר סבורה הייתי שאני יכולה לקבל ועכשיו איני יכולה לקבל, וכבר הביא ראה על זה ... ובנ"ד דכיון שהדבר בא לידי הכאות הרבה, לא אמרינן בכה"ג סברה וקביל דלא גרע מריח הפה וכו', וכ"ש שיכולה היא לטעון שהיתה סבורה שהבעל ירחיקנה (את החמות) מעל גבולה כשהיא רואה שהיא חוזרת למידתה הרעה, או הוא עם אשתו ירחקו מעל גבולה.

נמצא שלדברי הפרח מטה אהרן, דין זה שונה מכל דיני המומין דאמרינן סברה וקבלה, דאף הסוברים שאם ראתה את המום וידעה מכך קודם הנישואין אמרינן דסברה וקבלה, יודו בדיון זה שלא אמרינן הכי. ומתרי טעמי, האחד כיון שהדבר בא לידי הכאות הרבה מבעלה, והיא לא העלתה על דעתה שהדבר יתגלגל לידי כך. והשני, משום דהוא מום שאפשר לתקנו, שהיא חשבה שאם חמותה תריב עמה, בעלה ירחיק את חמותה או שיצאו שניהן וידורו במקום אחר.

ובביאור דברי השו"ת פרח מטה אהרן כתב הגרי"ש אלישיב בפד"ר (ח"ב עמ' 357 ואילך) ובקובץ תשובות (ח"ב סי' צב) וזה לשונו:

ביאור הדברים. זה אין צורך לפנינו במקרה וקרובי הבעל מרגילין קטטה בינה לבין בעלה הדין עמה, וכמו שהאריך בתשובה הנ"ל, אלא שמ"מ יש לומר שאין מקבלין טענת האשה מפני ש'סברה וקבלה' ע"ע לגור יחד עם קרובי בעלה. אמנם בנדון דידיה שבסיבת קרובי הבעל, הוא מרביץ ומכה לאשתו, והכאות לא

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

קיבלה עליה מעולם, ויכולה משה"ט לומר סבורה הייתי שאני יכולה לקבל ומעכשיו ... , אבל בנ"ד שבא הדבר לידי הכאות הרבה בודאי הוי כמום, ולא גרע מריח הפה שאמרו בירושלמי מפני ריח הפה כופין, מפני חיי נפש לא כל - שכן, וסבורה וקיבלה לא שייך לומר כאן דאדעתא דהכי - שבא לידי הכאות הרבה - לא קיבלה, ולכן הדין עמה.

מבואר מדברי הגרי"ש אלישיב זצוק"ל שבאופן שמחמת קרובי הבעל התפתחה קטטה שכללה אלימות בין הבעל לאשה, יכולה האישה לומר: "סבורה הייתי שאני יכולה לקבל ועכשיו איני יכולה לקבל".

ובנוגע להפרדת מגורים, בנידו"ד האישה לא ביקשה לגור בנפרד מבעלה ובנו - כמו הנידון עליו נסוב המאמר הנ"ל - ששם נתבאר שבכך הפסידה את כתובתה, אלא בקשה לגור יחד עם בעלה בנפרד מבנו, ולפיכך נידו"ד דומה הוא לנידונם של הפוסקים באשה שטענה כנגד קרובי בעלה.

ויש לציין, כי האישה השתדלה בגידול בן בעלה במשך למעלה משלוש שנים, ורק כשגדל הילד התפתחו המריבות בינה לבין בעלה, עד שלטענתה נזרקה לבית הוריה, כך שקשה לומר שרק היא אשמה בקטטה שנוצרה בינה לבין בעלה.

ומנגד, הבעל מכחיש את כל האמור, ולדבריו האישה השתמשה בבנו בתור קלף כדי להתנקם בו, ואיימה כל הזמן שיהיה לבנו רע כדי שלא יבוא לבית, היא השפילה אותו, אמרה לו: "זה לא הבית שלך, לא המשפחה שלך", קיללה, צעקה עליו והעליבה אותו, איימה עליו וגרמה לו לחרדות, ובסופו של דבר אף יצאה מרצונה מהבית, והוא כלל לא זרק אותה.

ובנוסף לכל הנ"ל, לפנינו קיים ספק מציאותי מי התחיל בקטטה בין שני בני הזוג ומהו מקור המריבה. וכבר כתב הגהות אשרי (כתובות פרק יג סימן ה'):

וכן מצאתי בתשובת רב פלטוי גאון וזה לשונו:

"והיכא דארגילו קטטה, אם היא מרגלת, כמורדת הוי, ואין לה כלום, ואם הוא מרגיל, יש לה כל הכתובה..."

המורם מדבריו הוא שאין ביה"ד מתבונן אך ורק מי עזב את הבית תחילה או מי פתח את תיק הגירושין תחילה, אלא חוקר ודורש "מיהו זה ואי זה הוא" אשר היה היוזם והגורם לקטטות שביניהם. ובמקרה שהתרשם ביה"ד כי אחד הצדדים הוא שנושא באחריות של 'פירוק החבילה', אזי במקרה שהאיש אשם הוא יהיה חייב בתשלום הכתובה, ובמקרה שהאישה אשמה היא הפסידה את כתובתה. (והארכתי בכך במאמר הנ"ל, לך נא קחנו משם).

ובנידו"ד, הדבר לא יצא מידי ספק מיהו הגורם למריבה.

לפיכך נראה לענ"ד לפשר בין הצדדים, ואני מצטרף לדעתו של האב"ד שהאישה זכאית לסכום של מחצית דמי תוספת הכתובה, דהיינו לסך של 130 אלף ש"ח, וזאת בכפוף לאיזון המשאבים.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

כמו כן מקובלת עלי דעתו של האב"ד שיש לחייב את האיש במזונות אישה בסך כולל של 12,000 ש"ח עבור התקופה שלא עבדה טרם הגירושין כמפורט בדבריו.

הרב ירון נבון – דיין

סיכום:

לדעת המיעוט - הרב יאיר לרנר, האישה זכאית לדמי הכתובה בסך של 260 אלף ש"ח.

לדעת הרוב - הרב יהודה שחור והרב ירון נבון, האישה זכאית לדמי כתובה בסך של 130 אלף ש"ח.

ההכרעה כדעה הרוב.

אולם במסגרת ההכרעה בחלוקת הרכוש, ישנם כספים שהאישה אמורה לקבל בגין איזון משאבים וכיוצ"ב. כספים אלו נחשבים ככספים שהאישה מקבלת על חשבון הכתובה (רבים מכנים זאת כיום בביטוי "אין כפל מבצעים").

לכן הסכום הסופי שבו יחויב הבעל בפועל בגין הכתובה, ייקבע בהתחשב בהכרעת ביה"ד האמורה להינתן בקרוב במחלוקות הרכושיות שבין הצדדים.

בנוסף לכך, האישה זכאית למזונות אישה בסך של 12 אלף ש"ח.

פסק הדין

לאור כל האמור לעיל פוסק ביה"ד:

א. האישה זכאית למזונות אישה לתקופה שעד הגירושין בסך של 12 אלף ש"ח.

ב. האישה זכאית לדמי כתובה בסך של 130 אלף ש"ח.

ג. הסכום הסופי שבו יחויב האיש בפועל בגין הכתובה ומזונות אישה, ייקבע בהתחשב בהכרעת ביה"ד האמורה להינתן בקרוב במחלוקות הרכושיות שבין הצדדים.

ד. אין צו להוצאות משפט.

ה. פסה"ד מותר בפרסום לאחר השמטת שמות ומספרי הזהות של הצדדים.

ניתן ביום כ"ט בסיון התשפ"ה (25/06/2025).

הרב ירון נבון

הרב יאיר לרנר

הרב יהודה שחור - אב"ד

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה

גט

OVER

משפחה • משפט • ומה שביניהם

WWW.GET-OVER.CO.IL

